

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	in upravištvu prejemani:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritičju levo), telefon št. 34.

Izbija vsak dan sveder izvenredne modrosti in pravike.

Inserti veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parle in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pisarna naročila brez istodobne vpsolave naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej K 25—	celo leto naprej K 30—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6-50	celo leto naprej K 35—
na mesec 2-30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 34.

Ali Stürgkh ali državni zbor.

Dunaj, 3. marca.

Spravna pogajanja na Češkem so razbita. Plenarno zborovanje nemških državnozbornih in bivših deželnozbornih poslancev je včeraj v Pragi izjavilo, da se Nemci ne marajo pogajati s Čehi na podlagi predlogov in elaboratov, ki jih je vlada v mesecu januarju predložila. Nemci zahtevajo, da vlada svoje predloge odtegne ter izdela nove in sicer take, da bodo odgovarjali vsaj v glavnem zahtevam radikalnih nemških šovinistov. Le potem bodo Nemci morda pripravljeni se zopet pogajati za mir s Čehi. Profesor Bachmann je torej zmagal. Vedel je naprej, da se šovinističnemu demagoštvu ne bo niti ena nemška stranka uprla in da ostane »zmagovalce«. Licitačni značaj cele te nemške politike se ne da značilneje označiti, kakor je to storil prof. Bachmann na sobotnem shodu zaupnikov napredne stranke sam poudarjajoč: Wir sind die ersten gewesen! (Burno odobravanje). Včerajšnja praška zmaga pa je bila Pyrrhova zmaga. Nemci so pravna pogajanja sicer razbili, toda obenem tudi svojo lastno enotnost in solidarnost, svojo parlamentarno in deželnozbornsko zvezo, ki je združevala vse njihove stranke in kateri gre za sluga za mnoge nemške politične uspehe zadnjega časa. Nemški radikalci so škripali z zobmi slišali Bachmannov vir sind die ersten, slediti so morali politični potezi »židovske stranke«, toda maščevali so se z izstopom iz skupne zveze nemških čeških poslancev, češ da je vsled Bachmannovega koraka solidarnost nemške politike na Češkem razbita in da vsled tega tudi »Deutschböhmisches Vereinigung« nima nikakega smisla več. Radikalci groze iti še dalje in govore tudi o nepotrebnosti nemškega Nationalverbanda v parlamentu. Difference med posameznimi skupinami te parlamentarne organizacije res še nikdar niso bile tako velike kakor baš sedaj. Po svojem predsedništvu, ki se je pred nekaj

dnevi izreklo za brezpogojno nadaljevanje pravih pogajanj, se je postavil Nationalverband celo v direktno nasprotje z nemškimi poslanci s Češke, ozir. njihovimi včerajšnjimi sklepi. Ravno vodilni možje nemškega Nationalverbanda, med njimi posl. Gross, Steinwender, Stölzl e tutti quanti so vladinovi za vsako ceno in zlasti alpski nemški poslanci vedo prav dobro, kako tečen je vladni kruh. Njihovi kolegi iz Češke pa kažejo opozicijske obrazce. V sredo in četrtek ima nemški Nationalverband seje. Do formalnega razbitja morda ne pride, njegovega razpadanja pa ne more nikdo zadržati.

Močvirje okoli grofa Stürgkha postaja torej čim dalje večje in nevarnejše, kamor stopi noga ministrskega predsednika, tam se mu uderijo tla, tja do kolena. Le tu pa tam še leži kak napol zanesljiv kamen — Poljaki in slovenski klerikalci, katerih zvestoba plačuje ministrski predsednik s hektomobami, — na račun slovenskih narodnih interesov, napredne stranke in — moralnega prestiža države. Toda klerikalna zvestoba je od danes do jutri in zaradi kake malenkosti se bo spremenil dostojanstveni reditelj kranjskega dež. zbora v rjovečega razbijalca dunajskega parlamenta . . .

V četrtek bo prva seja državne zbora in ob enem morda tudi prvi dan obnovljene češke obstrukcije. Reformi hišnega davka se češki agrarci in nar. socialci pač ne bodo protivili, uprli pa se bodo vsaki vladni predlogi, torej tudi brambni noveli. Jasno in odločno je to povedal včeraj duševni voditelj agrarno-radikalne češke taktike, bivši minister poslanec Prášek. V dobi parlamentarnih počitnic si je sestavil ideologijo češke obstrukcije, nabral kopico argumentov za čim najostrejšo postopanje čeških radikalnih strank. Jasno je označil posl. Prášek tudi končni cilj obstrukcije. Govoril je sicer le pred svojimi volilci, toda pač v imenu celega agrarnega kluba in zato so njegova izvajanja dvakrat zanimiva. Posl. Prášek je najprej označil su-

spenžijo češke ustave kot nasilnost Stürgkhove vlade, ki se je brezpogojno uklonila zahtevam nemških deželnozbornih obstrukcionistov. Obžaloval je, da niso češke stranke na ta čin takoj in čim najostreje odgovorile v državnem zboru. Razlagal je, kako se je končno agrarna stranka odločila za obstrukcijo, da izsili vzpostavitev češke ustave ali pa požene kabinet v režim § 14. ter ga tako politično in parlamentarno diskreditira. Na nemška obrekovanja je odgovoril Prášek s konstatacijo, da se ogrevajo Nemci za konstitucijske razmere in parlamentarizem le dokler štiti parlament in konstitucija njihove privilegije. Glej Badenijevo dobo. Češka obstrukcija ni negativna, ona ima marveč pozitiven cilj: **konsolidirati državni zbor, ustvariti močno programatično večino, iz katere naj bi izšla odgovorna vlada.** Parlamentarna večina bi premagala tudi težkoče češko-nemškega spora, ter rešila druga važna državna vprašanja. Čas nemškega gospodarstva mora prenehati, in zlasti tudi v parlamentu se morajo odpraviti nemške predprave, privilegije, da imajo Nemci 60—70 mandatov več, kakor jim pripada. Časi so resni, tem bolj bi se morali združiti vsi patrioti, da na podlagi pravičnosti in enakopravnosti konzolidirajo državo. Dokler se to vsaj deloma ne zgodi, tako dolgo morajo češke stranke svoj boj nadaljevati in zlasti agrarna stranka ne more pripustiti rednega delovanja državnega zbora. Tako Prášek.

Položaj je torej danes že precej razjasnjen. V četrtek prične v parlamentu boj, v katerem mora eden pasti; ali Stürgkh ali pa državni zbor.

Kranjski deželni zbor.

(Nadaljevanje seje dne 3. marca t. l.)

Poslanec gosp. G a n g l je vložil sledečo interpelacijo:

Interpelacija

poslanca E. G a n g l a in tovarišev na Njega ekscelenco g. dež. predsednika glede na ustanovitev šole na Kovku.

V vasi Kovk, politični okraj Postojna, je nad 100 otrok, ki ne obisku-

jejo nobene šole. Ker je imenovana vas 1½ ure oddaljena od najbližje šole, bi se morala za ta kraj ustanoviti samostojna šola, kar bi se moralo z ozirom na zakonite določbe že davno zgoditi.

Informacije interpelantov govore, da se je dne 6. oktobra 1911 vršila na Kovku lokalna komisija c. kr. okr. šol. sveta v Postojni, ki ji je prisostvoval tudi odposlanec c. kr. dež. šolskega sveta. Ta komisija je priznala kot nujno potrebno, da se čimprej ustanovi na Kovku samostojna šola. Vključ temu, da se je uradno priznala potreba ustanovitve napominane šole in da je bila zaradi tega tudi že stavljena interpelacija v deželnem zboru, vendar še sedaj ni ustanovljena na Kovku prepotrebna šola, in nad 100 otrok te vasi je brez pouka.

Glede na vse navedeno se usojajo podpisanci Vašo ekscelenco kot predsednika dež. šol. sveta vprašati:

1. Ali so Vaši ekscelenci navedena dejstva znana?
2. Kaj hoče Vaša ekscelencia storiti, da se šola na Kovku čimprej ustanovi?

Realčno vprašanje.

Govor poslanca g. dr. Trillerja.

Včeraj ob pozni uri se je razvila v tej zbornici zelo zanimiva narodnostna debata, v kateri je načelnik kurije veleposvetva razvil prav lepe teorije o narodni strpnosti. Danes imamo pred seboj živo potrebo in zahtevo kranjske dežele in njenega prebivalstva in prosil bi g. grofa Barbota, da svoje včerajšnje teorije pri tem vprašanju prestavi v prakso. Gospoda moja! Nobenega slepomišljenja! Tu ne gre za sporno vprašanje glede relativno majhnega zneska par tisočakov, tu gre za skoz in skoz bolno realčno vprašanje, gre za korak kranjske hranilnice na politični in narodnostni podlagi.

Zastopnik državne učne uprave je s temeljitostjo, ki bi bila vredna boljše stvari dokazoval, da sta dežela in mestna občina dolžni prispevati k vzdržanju državne realke v Ljubljani, prežlji pa je popolnoma dejstvo, da bi eventualna pripravljenost de-

žele in mestne občine ljubljanske bila lahko usodnega preudicijskega pomena. Ne gre namreč za to, kdo plačuje in koliko plačuje za nameščenje realke. Javna tajnost je, da je poslopje že danes premajhno in da bo treba misliti že v najkrajšem času na to, da se pomanjkanju prostora odpo- more na ta ali oni način. Taka nova zgradba pa bi stala najmanj 1 milijon kron. Če pa mestna občina in deželni zbor danes slepo kapitulirata, sta s tem že tudi rekla, da bosta ta dva faktorja tudi zgradila to poslopje in krvavela oni milijon. Že zaradi važnosti tega vprašanja moramo nekoliko globlje pogledati v to zadevo, zlasti pa še je to treba že zato, ker obhaja ljubljanska realka letos žalosten jubilej. Skoraj 50 let je tega, kar se bori kranjska dežela za realčni zakon, na podlagi katerega je dežela prevzela tudi začasno plačevanje za nastanitev. Drugi boj se zadeva uveljavljanja pravic slovenskega jezika, to je mukotrpna zgodovina naše realke. Ustanovljena leta 1852, se je preustrojila leta 1863. Že leta 1868. je deželni zbor pozval vlado, da naj predloži deželnemu zboru realčni zakon, ki bi zagotovil deželi vpliv na realko na podlagi onih predpogojev, ki so bili merodajni za prevzete oskrbe. Leta 1872., potem 1879. in leta 1897. se je ta zahteva ponovila. Leta 1899. je predložil deželni odbor realčni zakon, ki pa ni našel milosti. Leta 1909. je potem zbornica na usta poslanca gg. Jarca zahtevala zopetno predložitev realčnega zakona. Takrat se je razmotrival načrt že v odseku, dobili pa smo obvestilo, da tak realčni zakon nima upanja na sankcijo, zato zadeva še danes počiva. Ves naš boj je šel za tem, da priborimo realčni zakon na podlagi, po kateri je dežela Kranjska začela začasno plačevati za namestitev realke. Prav nič po naši krivdi, marveč zgolj po krivdi c. kr. učne uprave tega nismo dosegli.

Realka je bila ustanovljena leta 1852. Že l. 1856., torej v času najhujše reakcije je bil ugotovljen obligatoričen poduk slovenskega jezika za slovenske učence. Že leta 1863. se je ta obligatoričnost expressis verbis raztegnila tudi na višjo realko. Leta

LISTEK.

Kristalni zamašek.

Roman.

Francoski spisal M. Leblanc.
(Dolge.)

Lupin je stopil k oknu in je odgrnil zaveso. Pred hišo sta stala dva moža: Grogard in Le Ballu.
— Še ne skrivata se ne, je dejal Lupin sam pri sebi. To je dobro znamenje. Uvidela sta torej, da brez mene ni ničesar opraviti in da se je patronu treba pokoriti. Zdaj se je pogovoriti še z lepo damo s sivimi lasmi. To bo težje. Na dobro srečo! Našel je mater in sina ko sta se še vedno objemala. Vsa vznemirjena, z mokrimi očmi je mati vpraševala.
— Ali se ti ni nič zgodilo? Res ne? Ah, kak strah si moral prestati, moj mali Jacques.
— Prav krepko dečko je to, je izjavil Lupin.
Mati ni ničesar odgovorila, nego tako kakor že poprej Lupin preiskovala dečkove žepce, brez dvoma, da bi se prepričala, če je deček ponoči izlet imel uspeh. Končno se je nagnila nanj in ga tiho nekaj vprašala.
— Ne, mamica . . . res ne, je odgovoril dečko.

Objela ga je novič, ga stisnila k sebi in ga nežno gladila. Utrujen in izmučen dečko se je ljubko stisnil k njej in počasi zadremal. Ostala je dolgo pri njem in videti je bilo, da je sama silno utrujena in potrebna počitka.

Lupin ni motil njenih razmišljanj. Ogledoval jo je z živim zanimanjem, vendar tako, da tega ni zapazila in videl je, da so na njenem čelu in okrog oči zarezeane že male gube. Vzlic temu pa je priznal, da je lepa in da ima njena lepota tisti ginljivi značaj, ki ga skrb in trpljenje ustvarita na človeških obrazih.

Izraz njenega obličja je med tem razmišljanjem postal tako žalosten, da se ji je Lupin z instinktivnim sočutjem približal in ji rekel:

— Ne vem, kakšni so vaši načrti, a naj bodo kakršnikoli, to je gotovo, da potrebujete pomoč. Sami ne morete ničesar opraviti.
— Nisem sama!
— Ta dva moža tam zunaj? Jaz ju poznam. Ta dva ne štejeta nič. Prosim vas, porabite mene. Ali se še spominjate onega večera v gledališki loži? Takrat ste hoteli nekaj povedati. Zakaj ne tudi danes?

Uprla je vanj svoj pogled, ga dolgo časa gledala in kakor bi se ne mogla ubraniti njegove volje, je vprašala.

— Kaj prav za prav veste? Kaj veste o meni?
— Marsikaj mi je znano; tudi vaše ime mi ni znano; vem pa . . .

Prekinila ga je z zapovedujočo kretnjo in to tako hitro in energično, da je Lupin umolknil.

— Nič ne govorite, je zaklicala. Kar morete vi vedeti, je v najboljšem slučaju le bore malo in nima nobenega pomena. A kake načrte imate vi? Ponujate mi svojo pomoč — v kateri stvari in v kateri namen? Ker ste se takorekoč z glavo zaleteli v to afero, ker jaz ne morem storiti nobenega koraka, ne da bi na svojem potu naletela na vas, morate vendar imeti kak namen. Kateri je ta namen?

— Namen? Mili bože, mislim, da je moje vedenje . . .

— Nič pravih besed, je rekla energično. Med nama mora biti popolna gotovost in da jo doseževa, je treba popolne odkritosrčnosti. Jaz vam dam izglede. Gospod Daubrecq ima stvar, ki sama na sebi ni dosti vredna, a je velikanskega pomena. Vi poznate to stvar. Dvakrat ste jo že imeli v rokah in dvakrat sem vam jo jaz vzela. Naravna moja pravica je, misliti, da se hočete tiste stvari polastiti, da bi jo mogli porabiti v svojo korist . . .

— Kako to mislite?

— No, da! Da bi tisto stvar porabili po svojih naklepih, v korist svojih osebnih podjetij, primerno vašemu poklicu . . .

— Kot vlomilec, kaj ne? je nadaljeval Lupin.

Ona ni ugovarjala. Poskusil je čitati v njenih očeh njene najboljše tai-

ne misli. Kaj je od njega hotela in česa se je bala? Če ona njemu ni zaupala, koliko manj je on mogel zaupati njej, ki mu je dvakrat vzela kristalni zamašek in ga vrnila Daubrecqu. Najsi je bila tudi smrtna sovražnica Daubrecqova — do neke mere je bila vendar podvržena njegovi volji. Če njej zaupa — ali se ni bati, da ga izda Daubrecqu? . . . Vendar si je Lupin priznal, da še ni videl resnejših oči in bolj odkritosrčnega obraza . . .

— Moj namen je preprost, je končno rekel Lupin; rešiti hočem Gilberta in Vaucheraya.

— Ali je res? . . . Ali je res? je zaklicala vsa iz sebe in ga s pozornimi pogledi motrila.

— Če bi me vi poznali . . .

— Poznam vas . . . Vem, kdo ste . . . že mesece sem zapletena v vaše življenje, ne da bi vi kaj slutili . . . a vendar . . . iz gotovih vzrokov dvomim še vedno.

Lupin je rekel še z večjo odločnostjo, kakor poprej:

— Vi me ne poznate. Če bi me vi poznali, bi vedeli, da je ni stvari na svetu, za katero bi se zanimal, dokler nista moja dva tovariša — ali vsaj Gilbert, kajti Vaucheray ni nič prida človek — dokler ni vsaj Gilbert obvarovan pred grozno usodo, ki ga čaka.

Dama s sivimi lasmi je planila k Lupinu in se ga je oklenila z obema rokama.

— Kaj ste rekli . . . kaj ste rekli? Grozna usoda . . . torej mislite . . . vi mislite . . . ?

— Jaz mislim res, je dejal Lupin, videč, kak vtis je napravil njegov migljaj na damo s sivimi lasmi, da je Gilbert izgubljen, če mu ne pride pravočasno na pomoč.

— Molčite . . . molčite . . . je zakričala vsa iz sebe. Molčite . . . prepovedujem vam, tako govoriti . . . Ni nobenega vzroka za take besede . . . To si samo vi mislite . . .

— Tako ne mislim samo jaz, nego tudi Gilbert . . .

— A? Gilbert? Kako pa to veste?

— Od njega samega sem to izvedel!

— Od njega?

— Da, od njega, ki sem mu jaz edino upanje, ki ve, da ga more le en človek na svetu rešiti, namreč jaz, in ki me je iz svoje ječe pred nekaj dnevi obupno poklical na pomoč. Tu je njegovo pismo.

Dama je naglo vzela pismo in z jokajočim glasom čitala:

»Na pomoč, patron . . . jaz sem izgubljen . . . Mene je strah . . . na pomoč . . .«

Pismo je padlo na tla. Dama je razprostrla roki. Bilo je, kakor da je pred njeno dušno oko stopila ona strašna vizija, ki je že tolikrat z grozo navdala Lupina. Zakričala je obupno in se brez zavesti zgrudila na tla.

(Dolge prihodnje.)

1871. se je storil velik korak naprej. Vpeljala se je obligatnost slovenskega jezika za vse učence ne glede na narodnost izvzemši le tiste, ki so prosili oprostitev. Eno leto pozneje se je uvedla slovenščina obligatno izrecno za celo realko, in statuiralo se je, da se morajo učenci ne glede na narodnost vzdržati v slovenski tehnični terminologiji.

Dve leti pozneje — in čuden slučaj je to, da se je ravno takrat stavba realke zavlekla — je postal pod ministrom Stremayerjem zopet nemščina edini učni jezik na realki. Slovenski učni jezik je bil sramotno izpodrinen. In še danes, ko imamo na realki takozvane slovenske paralele se godi, kar je splošno znano, slovenščini krivica in je postavljena na tako sramotno mesto, da tega dežela pač ne bo mogla naprej gledati.

V šolskem letu 1912/13. je obiskovalo zavod 334 Slovencev in 194 Nemcev, torej 64% slovenske narodnosti. Kljub temu vidimo, da na tem zavodu za naš domači profesorski naraščaj ni mesta. Komaj 25% učnih moči je deželanov. Ogromna večina pa je importirana iz tujine nalašč zato, ker slovenskega jezika zmožna ni in se ga tudi niti ne bo naučila. (Klic: »Naši Slovenci pa stradajo!«)

Sedaj prehajam k zgodovini stavbe realke same. Zelo zanimivo je podrobno pogledati v ta dobrodelni čin Kranjske hranilnice. Do l. 1869. je bila realka velika beračica, potikala se je v nedostatih prostorih. L. 1869. pa je Kranjska hranilnica ob priliki svoje 50letnice obljubila zgraditi čedno poslopje. V boljše razumevanje tendence tega dobrodelnega čina navajam pismo, ki ga je ravnateljstvo Kranjske hranilnice pisalo takratnemu občinskemu zastopniku. L. 1874. pa je postala obljuba kri in meso. V navzočnosti naučnega ministra Stremayerja je bila slovesno odprta realka. Kaka tendenca je vodila takrat funkcije. Kranjske hranilnice in koliko časa bi imelo služiti poslopje tem tendencam se jasno razvidi iz slavnostnih govorov. Prav zanimiv slučaj hoče, da sta govorila takrat župan vitez Laschan in takratni deželni glavar vitez Kaltenegger, ki sta stala prav blizu Kranjski hranilnici in bila prav dobro informirana o intencijah tega zavoda. Župan Laschan je takrat izrazil veselje, da je Kranjska hranilnica prepuščala mestni občini poslopje »Für alle Zeiten«. In vitez Kaltenegger je govoril o tem namenu poslopja »Für immerwährende Zeiten«. To se je dokumentiralo tudi v takozvani »Gründungsurkunde«, ki se je vzdala v temeljni kamen. Če bi se danes podrla realka, bi ta »Gründungsurkunde« ne bila častno znamenje za razumevanje tendence prednikov pri Kranjski hranilnici. Že l. 1874. pa je bil kranjski deželni zbor previden. Mislil si je pač, da za temi gospodi pri Kranjski hranilnici pridejo lahko drugi, ki ne bodo imeli istih tendenc in zato je prosil, da naj se prepusti poslopje deželi v last, da je ohrani za vse večne čase svojemu namenu.

Ravnateljstvo hranilnice je to prošnjo odklonilo, češ, da vsebuje »Ein ungerechtfertigtes Misstrauen gegen die Intentionen der Sparkasse«. Hranilnica je stala takrat na stališču, da se v interesu vlagateljstva ne more odpovedati lastnini. L. 1909. pa je razpodela Kranjska hranilnica lahko rečem z 9 milijoni rezerv. In tisto leto ni bilo nobenega povišanja, da bi raztrgala obljube in blagodejne namene prednikov. Kot je že omenil vladni zastopnik je Kranjska hranilnica zaradi nekega majhnega spora z dež. odborom rekla, da raje sklene pogodbo z mestno občino. To je bilo l. 1874. In prepuščila je občini proti temu, da ta prispeva $\frac{9}{10}$ za vzdrževanje poslopja. Tako je bilo do l. 1888. Takrat pa je pavšalirala to pogodbo na okroglo 1000 goldinarjev. L. 1909. pa je Kranjska hranilnica to pogodbo odpovedala ter zahtevala za naprej 4 odstotno obrestovanje bilancne vrednosti. Takrat je torej izjavila, da noče ostati zvesta svojim prednikom, ter je pretvorila poslopje v spekulativno podjetje.

Ne bom polemiziral z vitevom Kalteneggerom glede pravne obveznosti pogodb in njih obstoja. To negiram. Rečem pa, s takimi sredstvi ne bo dosežen tisti narodni mir, o katerem je govoril večeraj zastopnik nemške stranke. S takimi sredstvi se viiva olje v ogenj in jaz obžalujem, da je moralo priti danes, do takega razmotrivanja.

Vem, kake tendence zasleduje hranilnica. Ona hoče, da postane zavod čisto nemški in pravi: Mi pa koncediramo vam, če vam hoče država dati, posebno slovensko realko. Enkrat za vselej pa rečem, o takem paktu ne more biti govora.

V Bethovnovi ulici imamo učno hišo, krog in krog obdano s kitajskim zidom absolutnega nemštva. Ta hiša ima namen samo importirati nemštvo, profesorje iz tujine, ki naj kvadrirajo slovensko lice dežele in mesta. Bilo je razpisano mesto profesorja. Od šolskega sveta je bil predlagan pramo in unice loco neki Slovenec. Prišel je k ravnatelju Pucaku, ki ga je vprašal, če je Nemec. Ker tega ni mogel potrditi, mu je izjavil, da je izključeno, da bi prišel na zavod.

Taka torej je ona enakopravnost, katero ste vi veleposelniki večeraj hvalili. Jaz pa pravim, da ni na Kranjskem učnega zavoda, ki bi bil zaprt domačinom, samo, ker ne zna slovenskega jezika.

Delitev v slovenske in nemške zavode moramo perhorrescirati. Dve realki v Ljubljani bi se mogle tudi težko držati, zlasti ker gre tendenco za tem, da se preustroji ena gimnazija v realno gimnazijo. Nemški elementi pa nimajo potrebe za izključno nemško realko. Nemcem, ki si hočejo služiti kruha na Kranjskem, bi bilo pač absolutno potrebno, da se nauče obeh deželnih jezikov. Nemški element mora priti vendar do prepričanja, da mora stremeti slovenski narod na jugu monarhije za vedno večjo veljavo, zlasti odkar se je slovenski jug naše monarhije tako razširil. Na tem slovenskem jugu leži vedno večja in važnejša naloga. Že v Gradcu so spoznali potrebo znanja slovenskega jezika in ustanavljajo pri raznih uradih takozvane slovenske kurze. Koroški deželni poslanec Dobernig je naglašal pred dnevi važnost prijaznosti s slovenskim elementom. Vi pa zahtevate vedno kitajski zid, ki naj vas loči od nas. To ni zdrava in dobra politika. Če pa že hočete naprej žaliti slovensko prebivalstvo boste napravili v deželi le strupene razmere. Vi pravite, da so bili krivi septembarski dogodki temu koraku Kranjske hranilnice. Kriv pa je bil sklep 14. januarja 1909., ko smo mi zahtevali utrakviziranje realke. Tudi bi morala Kranjska hranilnica stati na višjem piedestalu in bi ne smela delati s tako nizkotnim maščevanjem. Še enkrat vam kličem: Ne napnite loka preostro, da ne pride do skrajnosti. Caveatis consules, ne quid detrimenti res publica capiat.

Nisem pooblaščen od mestne občine, vendar pa lahko priznam, da je pravno stališče občine ljubljanske popolnoma kongruentno s stališčem dež. odbora. Ne bojim se, da bi izšla mestna občina iz tega duela kot žrtev, predlagam pa vendar sledeči dodatni predlog:

Deželnemu odboru se naroča, da reši in uredi vsa sporna vprašanja sporazumno z mestno občino ljubljansko.

Govorniku je odgovarjal posl. dr. Eger, ki se je pritoževal nad napadi na Kranjsko hranilnico, priznal deloma, da je storila hranilnica te korake iz maščevalnosti zaradi septembarskih dogodkov, deloma pa tudi, da si ustanovi svojo realko. Pravi, da je ljubljanska realka »Unsere Anstalt, die sie uns nehmen wollen« in da je »deutsche Anstalt, die wir schon besitzen«.

Končno je bil odsek predlog sprejet. Dodatni predlog posl. g. dr. Trillerja odklonjen.

Deželni odbor in c. kr. vlada se pozivljata, da na vseh pristojnih mestih posredujejo, da se čim prej zgradi železnica, ki naj skozi trg Vipavo veže Ajdovščino in Postojno. Predloženi načrt zakona o zagradbi hodournika Snovišek v kamniškem okraju se ustavno odobri z nekaterimi dostavki.

Deželni odbor se pooblašča, da v l. 1914 sme cestnim okrajnim odborom, kateri dokažejo, da z 20% doklado k direktnim davkom ne morejo shajati, dovoliti potrebno višjo doklado, vendar ne nad 30%.

Deželnemu odboru se naroča, da poizveduje pod kakimi pogoji bi se pridobile vodne sile na potoku Hubelj. Nadalje naj deželni odbor poizveduje, kako bi se električna sila v Vipavski dolini porabili zamogla.

Poročilo upravnega odseka o zakonskem načrtu za upravo vodovoda v Logatcu.

Deželnemu odboru se naroča, da zadobi načrtu Najvišje odobrenje.

Poročilo upravnega odseka o prošnji občine Črmošnjice radi preložitve ceste Verčice-Kumpmatel.

Prošnja se odstopi deželnemu odboru, kateremu se naroča, da vse potrebno ukrene, da se cesta Verčice-Kumpmatel preloži.

Poročilo upravnega odseka o prošnji občine Adlešiči za popravilo ceste Adlešiči-Tribučje-Črnomelj naj se odstopa deželnemu odboru, kateremu se naroča, da vse potrebno ukrene, da se cesta Adlešiči-Tribučje-Črnomelj čimprej popravi.

Sprejeta so bila nato sledeča poročila:

Deželni zbor naroča deželnemu odboru, da sestavi in odpošlje posebno spomenico ministrstvu, katero naj pri sklepanju novih trgovinskih po-

godb v varstvo naše produkcije štiti domače producente, osobito pa, da se dosedanja varstvena carina ohrani za živinorejo in za pridelke iz iste, osobito za mlečne proizvode, maslo in sir, primerno zviša carina za tuje take pridelke, istotako mora za naše vinstvo veljati dosedanja carina. Z vsi skrbnostjo naj državna vlada deluje pri teh pogodbah za ohranitev dosedanjega carine prostega izvoza našega lesa in skrbi, da se previsoka carina na kmetijske stroje primerno zniža.

Deželnemu odboru se naroča, naj stori vse potrebno, da se pospeši zgradba vodovodov v kranjsko-loški ravnini.

Deželni odbor naj stopi takoj z interesi in dogovor glede uporabe deželne ceste za cestno železnico Skofja Loka - Železniki in naj se pri nameravani korekturi ceste ozira na bodočo gradnjo omenjene železnice.

Deželni odbor se pooblašča, da iz garancijskega zaklada dolenskih železnic dovoli primeren prispevek za napravo podrobnih načrtov za to železnico.

K besedi sta se oglašila poslanca g. dr. Triller in poslanec Demšar. Demšar je poudarjal potrebo zboljšanja prometa na tej cesti, posebno z ozirom na to, koliko je trpela ta zveza ravno pri gradbi nove alpske železnice. Podpira predlog odseka.

Dr. Triller: Popolnoma se strinjam z izvajanjem poročevalca. Priznam, da je škofjeloška in kranjska okolica glede cest zelo zanemarjena. Zlasti Sevska dolina pogreša vsega, kar bi bilo potrebno. Dolina ima lepe vodne sile in cvetočo obrt ter zasluži gotovo dobrih komunikacij. Pred leti že se je začela intenzivna akcija za železnico Skofja Loka - Železniki. Žal, da je ta akcija propadla. Želim, da današnji sklep ne ostane samo na papirju, in da se napravi vsaj cestna železnica kot prvi zboljšek. Želim, da se odkaže iz garancijskega zaklada dolenskih železnic, ki je itak namenjen v te svrhe, čim izdatnejša vsota, da bo mogoče efektivirati ta potrebni načrt. Tudi posl. pl. Suklje se pridruži predlogu. — Sprejeto.

Deželni odbor naj stori, kar je mogoče, da se zgradi most v Zalužu.

O samostalnem predlogu glede ceste Hrib-Segova vas v Loškem potoku se naroča deželnemu odboru, da stori kar je mogoče, da se cesta popravi.

Proračun deželnega melioracijskega zaklada za leto 1914 se odobri.

Zbornica je sklenila: Vpokojenemu učitelju Amaliji Regnard, Ani Bauer, Franji Škerlj, Ivani Tominec in Otokarju Alešu se izplača od 1. marca 1914 nadalje normalna pokojnina v znesku letnih 800 K.

Prošnja »Društva vpokoj. učiteljstva« za podelitev primerne starine vpokojenim učiteljem-voditeljem in podelitev 25% draginjske doklade vsem onim, kateri te dosedaj še ne uživajo, in o prošnjah več vpokojenih učiteljev za povišanje pokojnine: Deželnemu odboru se naroča, da prouči prošnjo »Društva vpok. učiteljev« in poroča v prihodnjem zasedanju o finančnem uspehu ter stavi primerne predloge.

Deželni odbor se pooblasti, da na podlagi javnega razpisa podeljuje gojencem raznih umetnostnih zavodov za normalno učno dobo 10 ustanov, in sicer 5 ustanov po 400 K, 5 ustanov po 600 K ter dve potovalni ustanovi po 500 K, dal je gojencem raznih glasbenih zavodov za normalno učno dobo 5 ustanov in sicer 3 ustanove po 400 K, 2 ustanovi po 600 K. Ustanove je nakazovati v četrtletnih obrokih dne 15. septembra, 15. decembra, 15. marca in 15. junija.

Agrarski centrali na Dunaju se dovoli podpore 100 K.

Deželnemu odboru se naroča, naj prouči vprašanje, kako bi se prizadete obč. z ozirom na meščansko šolo v Krškem razbremenile, oziroma kako bi se ta šola preuredila v kako srednjo ali strokovno šolo.

Prošnja slovenskih upodablajočih umetnikov se odstopa deželnemu odboru.

Prošnja glasbenega društva »Philharmonische Gesellschaft« v Ljubljani za podporo za l. 1914. v znesku 1200 K se odstopa deželnemu odboru.

Samostojni predlog poslanca Škulja in tov. glede odprave mitnice na cesti Nova vas - Rakek pri Bloški polici se odstopi deželnemu odboru z naročilom naj stopi v dogovor z cestnim odborom Čerkniškim in o izidu pri prihodnjem deželnozbornem zasedanju poroča.

Prošnja c. kr. kmetijske družbe o prevzetju inženirja Ivana Rataja kot deželnega živinorejskega nadzornika se reši s tem, da je že v proračunu za leto 1914 v znesku 8000 K vpoštevana.

Poročilo finančnega odseka o dovolitvi najetja posojil v znesku 900.000 K in 200.000 K ljubljanski mestni občini. Predlogu deželnega odbora se pritrdi.

Redu usmiljenih sester v Ljubljani se dovoli brezobrestno posojilo 16.000 K, in se pooblasti deželni odbor, da vzame to vsoto iz bolniškega zaklada. Redu se odteguje vsako leto 3000 kron od oskrbnih stroškov, ki se izplačujejo redu, dokler ni 16.000 kron vrnjenih.

Predlog deželnega odbora, da se razveljavi sklep deželnega zbora z dne 28. oktobra 1910 glede adjuta sekundarijev deželne bolnice se razveljavi in znova uveljavi sklep deželnega zbora z dne 16. januarja 1909, da se adjutum sekundarijev brez razlike določi na letnih 2800 K.

Prošnja Vincencijeve družbe v Kranju za zgradbo nove dekleške sirotišnice v Kranju in za vzdrževanje sirot za letos izredno sicer pa, če je mogoče stalno podporo, se odstopi deželnemu odboru v ugodno rešitev iz za te namene v proračun za l. 1914 dovoljenega kredita.

Prošnja lastnice kopališča Kosteletz na Moravskem, grofice Seilern, da bi se tam ustanovilo nekaj prostih mest za zdravljenje alkoholikov se odkloni. Deželni odbor pa lahko v danem slučaju dovoli takemu bolniku iz Kranjskega podpore iz kredita v proračunu za l. 1914 V. D.

Končno sta odgovarjala dež. glavar in dež. predsednik na razne interpretacije. Več predlogov je bilo tudi odloženih pristojnim odsekom.

Tajna seja.

Nadupravitelj deželnih dobrodelnih zavodov g. Gustav Nebenhilfer se pomakne ad personam v IV. činovni razred s 1. julijem 1914. — Pritožba Alojzija Bučarja, bivšega paznika dež. prisilne delavnice, zoper razsodbo deželnega odbora z dne 26. oktobra 1913 se zavrne. — Alojziji Novak, učiteljevi siroti v Ljubljani, se podeli miloščina v znesku letno 300 K in sicer za dobo 3 let. — Prošnja dež. soferja Slamnjava za stalno namestitev se odkloni. — Prošnja hišnika Bartelina se za sedaj odkloni. Deželni odbor se pooblašča, da po svoji previdnosti vrtnarja Valentinčiča stalno namesti. — Prošnja Josipa Miklavčiča za definitivno imenovanje se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da stavi deželnemu zboru predlog glede preskrbe Miklavčičeve rodbine. — Prošnja Celestine Pfeiferjeve za zvišanje vdovščine se odkloni. — Prošnja za pomaknitev v VII. plač. razred pis. asistenta F. Ahčina se za sedaj odkloni. — Prošnji adjunkta Mulačeka za pomaknitev v I. stopinjo VII. plač. razreda se ugodi. — Prošnja Ane Hofbauer za zvišanje vdovščine se odkloni. — Prošnja Marije Kreč za zvišanje pokojnine se odkloni. — K. Kvartič se dovoli plača 1200 K in aktivitetna doklada 150 K. — Prošnja bolniškega strežaja Leopolda Preglja za stalno namestitev se za sedaj odkloni. — Prošnja Ane Steyr za zvišanje vdovščine se odkloni. — Marija Cvikl se definitivno namesti in se ji določi letna plača 1000 K in 100 K aktivitetne doklade. — Mariji Koletič se zviša preskrbnina na 15 K mesečno. — Mitničarju Antonu Sernelu na Rakeku se zviša plača na mesečnih 80 K in se mu zagotovi preskrbnina na podlagi letne plače 960 kron tako za njegovo osebo kot za njegove svoje po preskrbninskih določilih, ki veljajo za deželne služabnike. — Prošnja I. Kuntariča za milostno pokojnino se odkloni. — Mariji Schiffrer se dovoli milostna pokojnina 30 K mesečno.

Po tajni seji je otvoril dež. glavar zopet javno sejo, izjavil, da so vse točke dnevnega reda rešene in da je po najvišjem nalogu deželni zbor odločen. Nato je zaključil sejo ob $\frac{2}{3}$ na 6. popoldne.

Štajerski deželni zbor.

Gradec, 3. sušca 1914.

Seja, ki se je začela ob 5. pop. v ponedeljek je trajala do 5. zj. v torek in je bila mestoma zelo burna, zlasti ob razpravi volilnih redov za spodnještajerska nemčurka mesta. Ta predlog je utemeljeval dr. Benkovič. Kakor se je že naprej vedelo, oglašil se je na to dr. Negri, da bi »obračunal« z dr. Kukovcem zaradi ostre in pravične kritike celjskih razmer. Zagovor dr. Ambrožiča je pa bil zelo klavrn in si ni mogel dr. Negri drugače pomagati, nego z osebnimi žalitvami dr. Kukovca, ki je pa dr. Negriju kot klubovemu tovarišu tatiškega Wastiana odrekel legitimacijo za kake nauke. Dr. Negri je izjavil, da bi bila proporcna volitev v Celju »bankrot« za Nemce. »Ker ste umetne rastline«, mu je zaklical dr. Kukovec. Dr. Negri je izjavil, da raz-

bije deželni zbor, predno pripusti pravičen volilni red za Celje. Sumničil je tudi celjske Slovence, da so državljani nezvesti. Dr. Kukovec je odgovoril dr. Negriju, rekoč, da z obžalovanjem vzame tako ošabno stališče na znanje in bodo se Slovenci znali živjeti tudi v naprej v take razmere. Nemško stališče nam je pa nov opomin, da bomo svoje pravice na vseh nam pristopnih mestih neumorno naprej tirjali in ljudstvo v tem smislu vzgajali, zlasti pa v lastnem delu iskali pomoč. Neki nemški Gradčan je pred nekaj dnevi začuden poudarjal govorniku, da je na Spodnjem Štajerskem v zadnjih 5 letih vse spremenjeno, povsod naobrazba in živahno gospodarsko delo. To je za nas dobro sprejemljivo. Toda vsled nemškutarske nestrpnosti se bomo Slovenci še tesneje oklenili v gospodarstvu in kulturi krvnih bratov Hrvatov in Srbov in si na ta način pripravljali lepšo bodočnost. Kakor so balkanski narodi po 500letnem suženstvu strli turško gospodstvo, tako bomo se tudi mi rešili jarma dr. Negrija in tovarišev. Dr. Verstovšek se je na to v jokajočem glasu branil proti očitaniu nezvestobe državi, zlasti ne velja to očitanie za kmečko ljudstvo. Predlog zaradi spremembe volilnih redov v Celju, Ptuj in Mariboru se je potem po govoru Hoffmanna-Wellenhofa odkazal odseku, kjer se bode seveda pokopal. Graški volilni red se je izročil deželnemu odboru v ponovno poročanje.

Zelo burna je bila tudi razprava o klerikalnem predlogu zaradi podelitve stavbnih koncesij brez položitve izpitov. Dr. Kukovec je obširno govoril proti predlogu, ker se mora izpit na vsak način zahtevati, da se obrt ne skvari. Kdor je kot stavbni delavec izvežban in kaj razume, bode tudi brez šole mogel pridobiti teoretično znanje, da izpit napravi, kakor vsakdanja časnika poročila dokazujejo. Krivično bi pa bilo, da bi nevedneži in lenuhi smeli odjedati kruh pridnim in izkušenim mojstrom. S tem bi zlasti šibko slovensko obrtništvo nalajuje trpelo in se zato mora protestirati, da bi bile koncesije za fušarje kaka pridobitev za slovensko ljudstvo. More se govoriti kvečjemu o pridobitvi slovenske klerikalne stranke, da kmetom peska v oči natrosi. Ker je pa ta koncesija za kulisami že dogovorjena in se bode dala večina preglasovati, predlaga dr. Kukovec dodatno, naj se olajšave dovolijo le v sporazumu s trgovsko in obrtno zbornico, kakor državni zakon predpisuje.

Slovenski klerikalec Roškar je izjavil, da klerikalci ne bodo več sodelovali v deželnem zboru, če se njih fušarski predlog odkloni. Pri pomenskem glasovanju so prodrli zagovorniki fušarstva s samo tremi glasovi večine. Pač je pa po hudem boju in kljub vsem spletkam propadel dr. Korošev predlog, naperjen zoper dimnikarje, katere je hotel odpraviti. Večina se je izjavila, da je dr. Korošev predlog vsemu ljudstvu nevaren, ker bi se požari pomnožili. Razprava o proračunskem provizoriju je trajala nad 4 ure in je podal poročevalec Foest zanimivo poročilo, po katerem bode kljub črtanju postavk za kmetijstvo in uravnava rek in potokov in cest, primankljaj znašal blizu dva milijona. Temeljito sta kritizirala proračun soc. demokrata dr. Schacherl in Resel, drugi govori izvežmši poročilo dr. Kaana so bili manj temeljiti. Grof Franc Attens je poudarjal, da se bodo morale zvišati doklade za 15% in da se bode moral spremeniti poslovnik, da se onemogoči obstrukcija, kar dr. Korošič ni šlo prav v glavo. Dr. Jankovič se je izjavil proti provizoriju z razlogom, ker je dr. Negri dolžil slovensko ljudstvo nezvestobe cesarju, kar je vsaj glede kmečkega ljudstva neutemeljeno. Iz besed dr. Jankoviča je pa bilo posneti, da slovenske inteligence noče braniti proti očitaniu nezvestobe, za kar mu bode ista pač odgovor dala. Tako čuva deželnega glavarja namestnik celokupni slovenski narod. Proti glasom Slovencev in socijalnih demokratov je bil sprejet proračunski provizorij in mnogo manjših predlogov, tudi glede železnice Ptuj-Rogatec, seveda le kot želja.

V torek ob 10. dopoldne se je začela nova seja, v kateri se pripravljajo Nemci in socijalni demokrati za drugi graški razmer. Važno je, da se predlagajo koraki za uspešnejše zatiranje hroščev in regulacija Pesnice, drugo se tiče Nemcev, na vrsti je tudi glasovanje o peticijah, kjer je prizadeto zlasti učitelstvo. Danes zvečer je zadnja seja, kjer se bode sprejel predlog o učiteljskih plačah.

Nova republika v Evropi?

Zografos, voditelj revolucijonarnega gibanja v Epiru, je progla-

bije deželni zbor, predno pripusti pravičen volilni red za Celje. Sumničil je tudi celjske Slovence, da so državljani nezvesti. Dr. Kukovec je odgovoril dr. Negriju, rekoč, da z obžalovanjem vzame tako ošabno stališče na znanje in bodo se Slovenci znali živjeti tudi v naprej v take razmere. Nemško stališče nam je pa nov opomin, da bomo svoje pravice na vseh nam pristopnih mestih neumorno naprej tirjali in ljudstvo v tem smislu vzgajali, zlasti pa v lastnem delu iskali pomoč. Neki nemški Gradčan je pred nekaj dnevi začuden poudarjal govorniku, da je na Spodnjem Štajerskem v zadnjih 5 letih vse spremenjeno, povsod naobrazba in živahno gospodarsko delo. To je za nas dobro sprejemljivo. Toda vsled nemškutarske nestrpnosti se bomo Slovenci še tesneje oklenili v gospodarstvu in kulturi krvnih bratov Hrvatov in Srbov in si na ta način pripravljali lepšo bodočnost. Kakor so balkanski narodi po 500letnem suženstvu strli turško gospodstvo, tako bomo se tudi mi rešili jarma dr. Negrija in tovarišev. Dr. Verstovšek se je na to v jokajočem glasu branil proti očitaniu nezvestobe državi, zlasti ne velja to očitanie za kmečko ljudstvo. Predlog zaradi spremembe volilnih redov v Celju, Ptuj in Mariboru se je potem po govoru Hoffmanna-Wellenhofa odkazal odseku, kjer se bode seveda pokopal. Graški volilni red se je izročil deželnemu odboru v ponovno poročanje.

Zelo burna je bila tudi razprava o klerikalnem predlogu zaradi podelitve stavbnih koncesij brez položitve izpitov. Dr. Kukovec je obširno govoril proti predlogu, ker se mora izpit na vsak način zahtevati, da se obrt ne skvari. Kdor je kot stavbni delavec izvežban in kaj razume, bode tudi brez šole mogel pridobiti teoretično znanje, da izpit napravi, kakor vsakdanja časnika poročila dokazujejo. Krivično bi pa bilo, da bi nevedneži in lenuhi smeli odjedati kruh pridnim in izkušenim mojstrom. S tem bi zlasti šibko slovensko obrtništvo nalajuje trpelo in se zato mora protestirati, da bi bile koncesije za fušarje kaka pridobitev za slovensko ljudstvo. More se govoriti kvečjemu o pridobitvi slovenske klerikalne stranke, da kmetom peska v oči natrosi. Ker je pa ta koncesija za kulisami že dogovorjena in se bode dala večina preglasovati, predlaga dr. Kukovec dodatno, naj se olajšave dovolijo le v sporazumu s trgovsko in obrtno zbornico, kakor državni zakon predpisuje.

Slovenski klerikalec Roškar je izjavil, da klerikalci ne bodo več sodelovali v deželnem zboru, če se njih fušarski predlog odkloni. Pri pomenskem glasovanju so prodrli zagovorniki fušarstva s samo tremi glasovi večine. Pač je pa po hudem boju in kljub vsem spletkam propadel dr. Korošev predlog, naperjen zoper dimnikarje, katere je hotel odpraviti. Večina se je izjavila, da je dr. Korošev predlog vsemu ljudstvu nevaren, ker bi se požari pomnožili. Razprava o proračunskem provizoriju je trajala nad 4 ure in je podal poročevalec Foest zanimivo poročilo, po katerem bode kljub črtanju postavk za kmetijstvo in uravnava rek in potokov in cest, primankljaj znašal blizu dva milijona. Temeljito sta kritizirala proračun soc. demokrata dr. Schacherl in Resel, drugi govori izvežmši poročilo dr. Kaana so bili manj temeljiti. Grof Franc Attens je poudarjal, da se bodo morale zvišati doklade za 15% in da se bode moral spremeniti poslovnik, da se onemogoči obstrukcija, kar dr. Korošič ni šlo prav v glavo. Dr. Jankovič se je izjavil proti provizoriju z razlogom, ker je dr. Negri dolžil slovensko ljudstvo nezvestobe cesarju, kar je vsaj glede kmečkega ljudstva neutemeljeno. Iz besed dr. Jankoviča je pa bilo posneti, da slovenske inteligence noče braniti proti očitaniu nezvestobe, za kar mu bode ista pač odgovor dala. Tako čuva deželnega glavarja namestnik celokupni slovenski narod. Proti glasom Slovencev in socijalnih demokratov je bil sprejet proračunski provizorij in mnogo manjših predlogov, tudi glede železnice Ptuj-Rogatec, seveda le kot želja.

V torek ob 10. dopoldne se je začela nova seja, v kateri se pripravljajo Nemci in socijalni demokrati za drugi graški razmer. Važno je, da se predlagajo koraki za uspešnejše zatiranje hroščev in regulacija Pesnice, drugo se tiče Nemcev, na vrsti je tudi glasovanje o peticijah, kjer je prizadeto zlasti učitelstvo. Danes zvečer je zadnja seja, kjer se bode sprejel predlog o učiteljskih plačah.

Nova republika v Evropi?

Zografos, voditelj revolucijonarnega gibanja v Epiru, je progla-

sil republiko ter dal v vseh večjih krajih severnega Epira razviti zastavo nove republike. Ali se bo ta nova država dala uveljaviti?

Če bo to odvisno zgolj od Albanije, je čisto gotovo, da bo nastala med Grško in Albanijo nova državno-pravna tvorba, ki sta jo poklicala v življenje Zografos in njegov pomočnik Spiromilios.

Uvaževati je treba, da razpolagajo vstaji v Epiru z armado okrog 20.000 izvrstno oboroženih mož, katere vodijo bivši grški častniki.

Vstaska vojska je opremljena tudi s strojnimi puškami in ima na razpolago tudi dobro izvežbano gorsko artilerijo.

Albanija, ki bi morala nastopiti proti tem revolucionarjem, nima doslej sploh nobene armade in vprašanje je, ako bo sploh mogoče kar preko noči tako armado ustvariti. Brez zadostno močne armade pa ne bo mogoče vdušiti revolucije in Epirote prisiliti, da priznajo albansko gospodstvo.

Verjetno je torej, da si bo severni Epir v resnici izvojeval svojo neodvisnost, ako ne bodo posegle vmes velesile.

V tem slučaju bo nastala med Grško in Albanijo mala republika, ki bo štela nekaj nad 100.000 prebivalcev. Takšen državni organizem pa, navezan sam na se, le težko živi, zato se pač že sedaj lahko računa s tem, da se bo Epir v doglednem času združil z Grško in če si tudi sedaj izvojuje svojo državno neodvisnost.

Središča revolucionarnega gibanja so mesta Argirokastro, Deloino in Premedi.

V nedeljo je 700 inurgentov zavzelo mesto Santi Kvaranta. Tem se je pridružilo še 500 nadaljnjih vstajev.

Tudi Deloino so že osvojili revolucionarji. V mestu samem se nahaja vstaska četa 2000 mož, dočim je v okolici koncentriranih 2500 inurgentov.

Spiromilios je dal zapreti 20 albanskih prvakov ter jim zagrozil, da bo dal vse postreliti, ako bi se Albanci v Epiru vpirali revolucionarnemu gibanju. S tem je dosegel, da je albansko prebivalstvo napram revolucionarjem docela pasivno.

Stajersko.

Nemški nacionalci in slovenski klerikalci tvorijo v Stajerskem deželni zbor, kakor je dobro povedal Resel, izvrstno funkcionarjo večino. To se je videlo v oktobrskem in v pravkar minulem februarjem zasedanju. Meseca oktobra so slovenski klerikalci za skledico leče dovolili, da je mogel deželni zbor skleniti novo 16milijonsko deželno posojilo, ki je pomagalo nemškonalcionalnemu deželnemu odboru iz vseh neprijetnih denarnih težkoč. V sedanjem zasedanju so pa slovenski klerikalci mirno odobrili vse računске zaključke iz leta 1909 do 1912, torej za dobo obstrukcije, ko se je nas Slovence oškodovalo za milijone kron. Kajti drugače kot odobrenje postopanja klerikalcev ne moremo imenovati. Od 11 njihovih poslancev sta ostala v soboto popoldne v zbornici edino dva, da sta bolj za šalo kot za resnico glasovala proti odobrenju vseh v obstrukcijskem času Slovincem prizadanih krivic. Razum nemških nacionalcev in slovenskih klerikalcev so podale vse stranke v tej zadevi več ali manj ostro kritikujoče izjave — kar govori jasno dovolj, v čegavem taboru se nahaja danes junaški obstrukcionista dr. Korošec. Zato mu je tudi neprijetno, da je Kukovec zadnjo soboto izpregovoril v zbornici prav odločno in ostro besedo proti nemško-nacionalnemu dež. odboru. To svojo nevoljo je pokazal tudi v ponedeljkovi »Straži«, kjer pravi, da se je dr. Kukovec govor v zbornici nikoli ni zanimal. A da se je kdo zanimal, kaže naravnost besen deželni odgovor v ponedeljkovi Seji deželnega zbora. Ali ni čudno, da pomaga na ta način dr. Korošec v »Straži«? Negriju zmanjšati učinek Kukovečevega govora? Seveda, eno slabo lastnost ima dr. Kukovec govor: govorjen je bil za naše narodne in ne za dr. Koroščeve strankarske interese, ki poznajo napram Nemcem na ta ali oni način plačano ogavnost oportuniteto.

70letnica obhaja danes v Celju čil in zdrav odvetnik gosp. dr. Josip Serneč. Odličnemu in za celjsko Slovincstvo tako zelo zaslužnemu možu k temu slavlju prisočno čestitamo. Še na mnoga leta!

Beli kipi Sokola v Žalcu. Sokol v Žalcu je založil serijo umetniških razglednic. Izdelane so po fotografijah posnetih izvirnih belih kipov, ki jih je vpriporilo društvo na Silvestrov večer. Fotografije je strokovnjak izvršil domači fotograf V. Fodermayer. S tem je dana prilika onim, ki kupujejo tuje takovzane umetniške razglednice, da segajo po

res umetniških in domačih razglednicah. Beli kipi so pa tudi najprilavnejša sporedna točka naših prireditvev na odru, kar kaže dejstvo, da so se morali na zahtevo občinstva ponavljati, kajti učinkovali so silno, ne da bi žalili estetičnega čuta. Serije po deset razglednic prodaja po 1 K društvo Sokol v Žalcu, ki daje tudi glede vpriporitve radevolje pojasniti.

Iz Maribora. Na prodaj je, eno postajo od Maribora oddaljeno, malo posestvo z gostilno in kovačijo. Pogoji ugodni, dela za kovača dovolj. Važno je, da pride posetov in obrt v slovenske roke, ker je v dotični občini glas vsakega slovenskega volilca odločilnega pomena. Vsa pojasnila daje podružnica »Branibora« v Mariboru.

Drobne novice. Umrl je v Mariboru lastnik znane gostilne Pri grozdu, V. Spatzek. — Pri Sv. Križu blizu Slatine je za župana zopet izvoljen g. Smole.

Koroško.

Koroški deželni zbor. V zadnji seji koroškega deželnega zbora je bil sprejet v drugem in tretjem branju zakonski načrt glede davka na zabavne prireditve. Ta zakon je poseben zakon za Celovec, ker se tozadevni deželni zakon ni obnesel za mesto. Dalje je bil sprejet zakonski načrt glede dopolnitve § 2. občinskega reda, ki določa sedaj, da se smeta združiti dve (ali več) občini različnih političnih okrajev samo na podlagi deželnega zakona, katerega sklene deželni zbor. Ta zakon zadene pred vsem mesto Celovec, ki je nameravalo združiti v svojo občino več sosednih okoliških okrajev. Nato se je razvila skoro celo ura trajajoča debata glede lokalnih železnice, nakar je bilo več predlogov sprejetih. Sprejeti so bili tudi odsekovi predlogi glede deželne zveze zadrug. Nato je deželni glavar zaključil deželni zbor.

Strahovi. Pri smodnišnici celovške garnizije je opazil vojak, ki je bil na straži, več sumljivih oseb. Bilo je ponoči. Ko je zaklical, da naj se odstranijo, so dozdnevni atentatorji izginili v gozdu. Vojaki so jim takoj sledili in so vjeli enega moškega, ki se je legitimiral za Antona Helda, godca iz Tolmina. Povedal je, da je iskala njegova družba prenočišča in da je zašla nevede k smodnišnici. Pri njem so dobili tudi dva velika zavoja, v katerih pa je imel mož samo razne instrumente in obleko. Helda so peljali vojaki v Celovec, kjer so ga pa po kratki preiskavi izpustili.

Celovška porota. »Coda del Diavolo«. V ponedeljek se je vršila obravnava proti udrniku znanega tržaškega lista »Coda del Diavolo«, Viktoriju Cuttinu in nekemu Ubaldu Benedettiju, ker sta priobčila v zgoraj omenjenem listu dva dopisa v katerih sta očitala bivšemu poveljniku mornarice, grofu Montecuccoli in bivšemu puljskemu pristaniškemu poveljniku, kontreadmiralu Ripperju umazane kupčije v škodo vojne mornarice. Obravnava je dogajala, da so bile te obdolžitve neresnične in obtožbenca sta bila obsojena in sicer Cuttin v šestmesečno in Benedetti v trimesečno ječo.

Primorsko.

Gorica trdnjava. Nemški listi poročajo pod rubriko »Militärische Rundschau« sledeče: Trdnjavski topničarski bataljon št. 10 pride kakor hitro bo izpopolnjen v Gorico. Kader bataljona ostane na Dunaju. To premetstev je odredila avstrijska vojna uprava samo zato, da bolj zaščiti južno mejo in da odgovori ob enem novim utrdbam na laški strani, ki jih je napravila v zadnjem času Italija. Posebno je utrdila Italija v zadnjem času Benetke in sicer posebno proti severni strani. V Gorici ste bili že od aprila 1908 nastanjeni dve stotnji pionirjev. L. 1912 je prišla še tretja stotnja. Mesto Gorica je imelo že pred vojno krizo poseben depò za utrdbe, o čemer se pa takrat ni vedelo, in je to vojna uprava povedala še le sedaj, ko je vojna nevarnost popolnoma odstranjena. V tem oziru je bila Gorica že takrat ravno tako oskrbljena s potrebnim utrdbenim materijalom, kakor so preskrbljene naše najhujše trdnjave, kakor Ljov, Jaroslav, Brod, Plevlje itd.

Slov. akad. fer. društvo »Balkan« v Trstu priredi 7. t. m. v dvorani »Fenice« dijaški ples.

Angleška križarka »Gloucester« je priplula včeraj zjutraj v tržaško pristanišče in počaka tukaj bodočega albanskega kneza princa Wieda.

Stavka v Trstu. Vsled uvedbe novega disciplinarnega reda za delavce v javnih skladiščih je izostalo predvčerajšnjem 600 delavcev od dela. Ker pa stavkujoči niso imeli večine, so se po poldnevem odmoru vrnili zopet na delo.

Arretirali so v Trstu 25letnega regnicola »Carbuna« in njegovo ljubico 21letno Ivano Janc, ker sta ukradla v Pulju v trgovini Bernatovi za 600 kron blaga in v trgovini Favolatu v Trstu za 7000 kron blaga.

Legar v Kopru in v okolici, ki se je pred nekaj tedni zelo razširil, je skoro popolnoma ponehal. Obolelo je 24 oseb, umrlo jih je 5. Ostali so že skoro popolnoma zdravi.

Napredek. Nemški listi priobčujejo sledečo značilno in zanimivo vest: V zadnjem času so se nadomestili skoro vsi laški in hrvaški javni napisi v Opatiji s slovenskimi in hrvaškimi napisi. Tudi cestna železnica je odstranila vse nemške in laške napise. V carinskem uradu v Voloski se izdajajo sedaj samo hrvaške tiskovine.

Zopet bombni atentat na guvernerjevo palačo na Reki. K že včeraj omenjenemu bombnemu atentatu v vrtu palače reškega guvernerja grofa Wickenburga poročajo iz Reke sledeče: Grof Wickenburg je dobil v zadnjem času več grozljivih pisem. Zagrozilo se mu je tudi z bombo. Ob enem je pisec pristavil, da pride, če ne bo dosegla uspeha prva bomba, na vrsto druga še veliko hujša. Vsled tega je bila guvernerjeva palača popolnoma zastražena. Ogrski korespondenčni urad pa poroča iz Reke, da je bil cel atentat nameravana mahinacija obmejne policije, da bi s tem pridobila obmejna policija en vzrok in eno utemeljitev več za podzvajenje cele policije na Reki. Nekateri opozicijski listi trde, da je obmejna policija vedela za atentat in je bila nanj pripravljena. Policija je tudi priznala, da so dobili že pred nekaj dnevi v guvernerjski palači več dinamičnih patron in eno bombo, vsled česar je guverner grof Wickenburg prošil za strogo nadzorovanje guvernerjske palače. Ob enem se poroča, da je imel atentat veliko bolj nevaren značaj, kot se je prvotno mislilo. Bomba je vsebovala silno hudo razstrelivo, ki pa ni prišlo do veljave, ker se je užgalo na prostem, v sredi vrta, daleč od palače. O storilcu nimajo še nobene sledi, pač pa je dokazano, da je vrgel atentator bombo iz sosednega vrta na vrt guvernerjeve palače.

Dnevne vesti.

Parlamentarna brutalnost. Naravno je, da so klerikalci pri razpravi o novih dokladah kar trepetali pred naprednimi poslanci, saj so si razkrivali nezasišano početje klerikalne stranke sploh in zlasti njeno gospodarstvo. Vsaka beseda iz ust naprednih govornikov je bila udarec po živem mestu. Samo da bi napredni poslanci ne imeli časa natančno preštudirati klerikalne predloge o novih dokladah, so klerikalci s cesarjevim zaupnikom vred šele na koncu zasedanja spravili v deželni zbor. Bali so se napredne kritike. Samo da bi ne mogli napredni poslanci vzeti posamičnih točk natančno v pretres, so klerikalci v finančnem odseku ves proračun v dveh urah rešili. In zopet le da bi napredni poslanci v seji deželnega zbora ne mogli po zasluženi ožigosati klerikalce in se upirati zvišanju doklad, so klerikalci sklenili konec debate. Kako so se oddahnili. Konec debate — konec batin! In da bi le še kak napreden poslanec ne prišel do besede in tem poželcem še katero povedal, so storili še grdo politično nedostojnost. V vseh parlamentih na svetu je navada, da volijo stranke večine enega generalnega govornika, stranke manjšine pa drugega. V kranjskem deželnem zboru pa se je zgodil ta škandal, da je brezobrazna večina izvolila iz svojih vrst oba generalna govornika in da je kot protigovornik proti dokladu in proračunu govoril človek, ki je potem glasoval za doklade in za proračun. Ta parlamentarna brutalnost pa le kaže, kak blazen strah so imeli klerikalci pred naprednimi govorniki — to pač tudi kaže, kako slabo vest imajo ti ljudje!

Pri koroški debati v kranjskem deželnem zboru so dični prijatelji prelatov Kayserja, Weiss in Podgorca poudarjali svoje narodno prepričanje. Predzno je pač, da se ti ljudje sploh upajo vzeti take besede v usta, kakaj opijevali, izdali in prodali so že vse najvažnejše narodne koristi in s tem v polni meri zaslužili brezmejno zaničevanje, ki so ga deležni pri vseh, ki se narodno mislijo in čutijo. Hrvaški madžaroni so stokrat bolj pošteni narodnjaki, kakor slovenski klerikalci. Ravno na Koroškem se je najbolje pokazalo, kakega sramotnega izdajstva so klerikalci zmogli. Pokazalo se je, to pri volilni reformi. Takrat so klerikalci za Judezeve groše prodali koroške Slovence in narodnemu življenju na Koroškem zadali smrtni udarec. Če se zdaj delajo vnete za koroške Slovence, je to samo hlinjenje; tako je, kakor če

bi kdo iz sebičnih nagibov slabotnemu človeku glavo prekal, potem bi pa sedel kraj njega in mu pripovedoval, da se mu strašno smili. Klerikalci se pač zavedajo, kako infernalno dejanje so storili pri volilni reformi in bi zdaj — čez leta! — radi krivdo od sebe odvalili. Profesor Jarc, čigar resnicoljubnost je zdaj v dveh krasnih slučajih sijajno izkazana, se je v deželnem zboru spomnil, da je — dr. Ploj kriv koroške volilne reforme. Ni nam znano, kako vlogo je dr. Ploj igral v klerikalnem klubu in kake nazore je zastopal. To nas tudi nič ne zanima. To pa je čisto gotovo: izdali in prodali so koroške Slovence klerikalci z dr. Šusteršičem na čelu. Ploj bi se bil lahko desetkrat na glavo postavil, pa bi ne bil nič opravił, da klerikalci niso bili voljni in pripravljeni prodati koroške Slovence. Tako jagne pa Šusteršič že ni, da bi se bil dal Ploju okrog prsta oviti. Sicer pa je pri taki kupčiji vedno vprašanje: Kdo je pobasal dobiček? Ploj ne, pač pa kranjski klerikalci. Ti so namreč dobili na Kranjskem en mandat več, zato da so koroške Slovence prodali nemškim nacionalcem in procdromovcem; kranjski klerikalci so za umazan dobiček napravili to grdo kupčijo in zato so samo oni in izključno le oni odgovorni za to podlo izdajstvo!

Gorostasna laž. »Slovenec« je te dni zlegel tako gorostasno laž, da se mora človek res smejeti. Trdil je namreč, da je celovški župan dr. Metnitz zaprosil ljubljansko občino, naj mu nemški dopiše in da mestna občina to res dela. Nam je nazadnje vse eno, ali so zlegli to laž v Katoliški tiskarni v Ljubljani ali pa se je rodila v glavi kakega koroškega klerikalca, pribijamo samo, da je to gorostasna laž, kajti Metnitz ni nikoli prošil za nemško dopisovanje in ljubljanska občina tudi nikoli ne dopiše celovški občini v nemškem jeziku, nego v slovenskem. To je tudi nekaj tako naravnega in ob sebi umljivega, da se vsak človek le smeje »Slovenčevi« laži. Saj na ljubljanskem magistratu niso kaki »rodoljubni koroški pojpe, ki vsem oblastem le nemški dopisujejo ter dajo s tem vladi povod trditi, da na Koroškem sploh nihče ne mara slovenskega uradovanja, ker še »najbolj narodni« duhovniki nemši uradujejo. Stvar na sebi torej ni vredna, da bi se o njej govorilo, ker je res preneumna. Toda profesor Jarc, to je tisti Jarc, ki se je šele pred kratkim tako »zmotil«, da je sebe blamiral in vsem Slovincem škodoval, je to stvar spravil v deželni zbor, čeprav je dobro vedel, da je to laž. Jarc ostane pač vedno Jarc! Pred Bogom in pred ljudmi je pač tako inferijoren človek, da ga še v lastni stranki le bolj čez ramo gledajo, a za kako prav izdatno nespodobnost je le poraben. To smo videli zdaj vnovič. Zadnjič je »Volk« čital za »Vieh«, zdaj pa je vedoma nastopil z novo lažjo. Čast njemu in vsem tistim jogram, ki so pri njegovih lažeh ploskali. — Brez falotstev klerikalci pač ne morejo izhajati!

Zadnja seja personalnega odseka deželnega zbora z dne 2. marca 1914. V zadnji seji personalnega odseka se je obravnavalo o znani aferi paznika prisilne delavnice — Bučarja, ki je vložil priziv proti odloku deželnega zbora na deželni zbor. Poročevalec dr. Zajec predlaga, naj se pritožba Bučarjeva zavrne in naj ostane pri njegovi odpustitvi iz službe. Na zahtevo dr. Novaka, naj prečita poročevalec dopis v »Dnevnu«, ki je bil podlaga za razsodbo, izjavlja najprej dr. Zajec, da ga je sram kaj takega čitati, no, potem pa se je le premagal in prečital dopis. Uboga sramežljivost g. dr. Zajca! Dr. Novak predlaga, da se Bučarja oprosti. Ko je Bučar prisel iz vojne službe domov zvedel od svoje žene, kaj je z njo počel Oražem, da jo je skušal zapeljati k preštevovanju, je bil čisto naravno ogorčen in nadvse umljivo je, da je o tem, kar je izvedel od svoje žene, poštoil svoji okolici. Zadeva je bila znana po Ljubljani. Tako so zvedeli o njej tudi listi in poročali o celem dogodku bolj ali manj obširno. Bučar sam gotovo ni pisal v »Dan«, vsaj tega ni zmožen; članka tudi sam inspiriral ni, kakor je poudarjal Bučar pri obravnavi pred deželnim odborom. Če je na prvo vprašanje ravnatelja prisilne delavnice — Dolenca — Bučar izjavil, da je on pisal v »Dan«, te izjave Bučarjeve vspriči njegovemu zatrdilu pri zagovoru pred deželnim odborom, da tega članka ni pisal in tudi ne naročil — ni vpoštevati. Dolenca tudi ni bil zavezan Bučar o svojih privatnih rečeh podrobneje in natančneje resnico pripovedovati. Bučarja se hoče očividno kaznovati zato, ker menda pri volitvah ni volil s klerikalno stranko in pa ker se je v »Dnevnu« označil Oražma, ki je Bučarjevo ženo zapeljeval, kot »klerikalnega mogotca«. Dr. Zajec pravi, da se Bučarja kaznuje pravzaprav le radi tega, ker je stopil v zvezo z li-

stom »Dan« in ker je občeval z bivšim paznikom Ljubičem. List »Dan« je po mnenju dr. Zajca nečeden list, pa tudi ne zadosti patrijotičen. Dr. Novak pravi, da je v tistih časih bil »Dan« res v nasprotju s listom »Slovenec«, ker le-ta ni bil bogve kako navdušen za zmago slovenskega orožja na Balkanu, dočim je »Dan« v soglasju z drugimi listi takrat od vsega začetka želel zmago slovenskemu orožju na Balkanu. V toliko so bili nepatrijotični vsi slovenski listi. Je-li list »Dan« čeden ali nečeden, o tem ne gre presojati deželnemu odboru. Nečeden je potem tudi »Slovenski Narod« že zaradi tega, ker je bil raz prižnic prepovedan. Ne glede na to pa deželni odbor ni nikjer publiciral svojega mnenja v listih in posebno ni navedel, katere liste sme kdo čitati in v katere sme kdo dopisovati. Tudi ni deželni odbor svojim uslužbencem naznanil, s katerimi ljudmi smejo govoriti in s katerimi ne. In klerikalni večini v odseku je bilo zaman navajati argumente; zaman je tudi bilo apelirati na mehko srčnost teh gospodov, ki so, kot prvo kazni uslužbencu določili takoj odpust iz službe. Gospodski katoličani so v odseku spoznali, da se mora Bučarja odpustiti iz službe. Proti sta glasovala baron Lichtenberg in dr. Novak. — Kakor se nam poroča je deželni zbor v tajni seji dne 3. marca 1914 na predlog dr. Zajca, potem, ko sta se za Bučarja zavzela dr. Novak in grof Barbo, — pritožbo Bučarjevo zavrnil.

O narodnem edinstvu Hrvatov, Srbov in Slovencev. Pod naslovom »Križa našega nacionalizma« priobčuje »Agramer Tagblatt« veleznanimiv uvodnik, ki razpravlja o narodnem edinstvu Hrvatov, Srbov in Slovencev. V članku čitamo med drugim: »Hrvatje, Srbi in Slovenci so en narod, čegar posamni deli so se v teku stoletij razvili v posebne individualnosti. To je polna zgodovinska resnica... Tuji kulturni elementi, ki so nas diferencirali, si niso tekom zgodovine nikoli priborili nadmoči nad prvotnimi, slovenskimi, marveč so se prilagodili in podredili jugoslovanskemu značaju. In ker so ti tuji elementi ostali vselej sicer odločilni, vendar pa podrejeni činitelji, je jasno, da si mora napredujoči razvoj slovenskega narodnega značaja izvojevati zmago nad onimi tuji elementi, ki smo si jih tekom stoletij prisvojili. Dosledno in zavedno razvijanje hrvaške, srbske in tudi slovenske kulture v zmislu jugoslovanskega narodnega značaja mora pridobivati temu jugoslovanskemu značaju vedno odločnejšo veljavo; na ta način se morajo Hrvati, Srbi in Slovenci vedno bolj in bolj drug drugemu približevati in vedno intenzivneje uveljavljati svoje kulturno edinstvo. Nadvlada ne bo imela in je tudi ne more imeti niti hrvaška, niti srbska, niti slovenska kultura, takšna, kakršna je dandanes; to, kar je vsem skupno, kar je specifično jugoslovansko, to mora in bo nadvladalo. To je razvidno tudi iz naše zgodovine... Specifično hrvaško, srbstvo in slovenstvo smo spoznali kot variante jugoslovanstva, ki so jih povzročili zunanji vplivi. Dosledni razvoj našega pralastnega notranjega narodnega značaja mora odpraviti in bo odstranil vse sekundarne razlike in iz Jugoslovanaov kulturno ustvaril zopet en narod. To so zgodovinska realna dejstva, na katera dandanes ponajveč pozabljajo tako prijatelji, kakor tudi nasprotniki jugoslovanskega edinstva. Na eni strani ne uvažujejo, da pomenjajo zgodovinska imena Hrvat, Srbi in Slovenci ravno zgodovinska nasprotja, na drugi strani pa pozabljajo, da je hrvaštvo, srbstvo in slovenstvo samo varijanta jugoslovanstva...«

Obravnava proti župniku Riharju, ki je, kakor je znano, kot predsednik volilne komisije v Mekinah kradel napredne glasovnice, je bila razpisana na danes popoldne ob 10. uri. V zadnjem momentu je sodišče razpravo odgodilo na nedoločen čas. Iz kakšnih vzrokov, nam ni znano, skušali pa bomo to izvedeti. Skoro gotovo je, da so klerikalci s kako fineto dosegli odgoditev njim neljubne razprave.

Slovenska Matica«. Odborova seja bo v petek dne 6. t. m. ob 6. uri zvečer.

Iz tabora S. L. S. V soboto smo zabeležili, da se je v klerikalnem deželnozbornem klubu posebno krepko branil nezasišanege povijanja deželne naklade na užitino gosp. poslanec Košak. — Kakor smo sedaj poizvedeli, je bil to gosp. poslanec Zurec, čigar odpor je bil pa, žal, tudi brezuspešen. Gosp. Košak je, kakor znano, bolan, sicer bi se bil gotovo tudi on postavil zoper neprimerno obremenitev davkoplačevalcev.

Dvorni dobavitelj. Naslov g. kr. dvornega dobavitelja je dobil g. Robert Kollmann, veletržec v Ljubljani.

— **Izstop iz katoliške vere.** Opospod Vitomir Fedor Jelenc, sin predsednika Zveze učiteljskih društev, sedaj kr. srbski uradnik pri okrožni blagajni v Tetovu (Nova Srbija), je naznanil pristojnim oblastim svoj izstop iz katoliške cerkve in zaeno prosil za odpust iz avstrijskega državljanstva.

— **Srebrna poroka.** Danes praznuje višji oficijal c. kr. deželnega sodišča, g. Adalbert Pogačnik, s svojo soprogo gospo Marijo, rojeno Unarjevo, srebrno poroko. Premnogim gratulantom se pridružuje tudi mi ter jima ključemo: Na mnoga leta še!

— **Pritožba iz D. M. v Polju.** Piše se nam: Neki oddelek belgijskega pešpolka št. 27 je imel tu vaje. V prejšnjih letih je bilo strogo prepovedano, pokvariti kake nasade. Kako sem se začudil, ko sem sredi smrečjega nasada, da je ograjen celo z železno bodečo žico, zagledal vojake. Spomnivši se, koliko zemlje sem moral nanesti, da se je nasad vkoreninil, koliko truda sem imel, sem prosil zapovedujočega poročnika, naj vendar ne pusti pokončavati mladih smrečic. Za odgovor sem dobil: Halts Maul! Kaj smo davkoplačevalci res le za to, da se nam za voljaške namene trga koža s telesa, na spoštljivo prošnjo, naj se vsaj naše imetje v miru pusti, pa se nas še žali?

— **Velike Lašče.** Pred nedavnim časom smo na tem mestu zavrili nekateri »Domoljubove« laži in neslanosti ter povedali, da je za dostojnega človeka nespodobno polemizirati s takim listom. Orisali smo tudi nekaj markantnejših osebnosti, ki delajo našo lokalno politiko in tako radi zvone z velikim buravom, se, kar je bilo zapisano, je samoobsebi umevno tudi resnično, vendar je povzročilo, da je stopil eden tistih murnov iz skrivališča ter se pod svoje psove podpisal. Smatrali smo tiste izbruhe za nekakšno rehabilitacijo nasproti škofu, kajti zgodilo se je, da je neki hudomušnež pohvalil našega kaplana v naprednem časopisu kot mirnega, tolerantnega duhovnika, ki se briga samo za cerkev in svoj poklic. In ker želimo gorečemu gospodu vse tri blage njegovega ideala, to to: dobro faro, zdrave zobe in obilno bero, smo tisto lemenatar, vajo v političnem spisu z vsem tistim užitek prečitali, kakor se spodobi takemu predpustnemu berilu; zaradi ljube dostojnosti pa nismo nič reagirali. Mislili smo tudi, da bo kaka višja moč — recimo ona, ki se je tako očitno ženirala Jernejčkove volilne vržinke — navila mlademu fantu dolga ušesa, in če ne radi drugega, pa vsaj zaradi tistih nesrečnih števk, ki so strmečemu svetu odkrile, kje se vendar v Laščah zbirajo — milijoni! Naš molk pa gospodje nasprotniki napačno tolmačijo. Dostojnost je namer za »Domoljubovce« to, kar so harve za slepca. In zato se napadi v »Domoljubu« množe in nadaljujejo, prav kakor bi hotel kdo delati »štimungo« za prihodnje občinske volitve. Nam bi bilo to delo le dobrodošlo, prav kakor strašne doklade deželnozborske večine, kajti končno mora tudi slepec spregledati, kakšni možaki in gentlemani se zbirajo pod praporjem »Domoljuba«. Ali nebrzdano postaja prevelika in divjanje tistega časnikarskega kirazirčka prebada. In zato bomo za nekaj trenutkov slekli rokavice. — V zadnji številki »Domoljuba« je citati, kakor bi liberalci v Laščah kar kradli javno last in celo ženske že dolže tega dejanja. Zraven pa delajo dolgove, da se trg kar trese pod samimi obrestmi, zdaj, ko so že ves kapital zapravili, katerega je v potu svojega obraza našel prejšnji naš gospod »župan« Ivanc, za božjo voljo, povej no, bedasti gospodine v »Domoljubu«, kdaj pa so županovali v Laščah ata Mavs? Ali se kdo sploh na to spominja? Ali pa morda mislijo klerikalci, da je bilo »županovanje« ponarejanje potnih listov, za kar so morali ata Mavs priti na ričet? Ata Mavs so bili nekaj časa le vaški načelnik, denar so spravljali za to, da so ga zabili za volovsko kupčijo in tudi potov niso za to nič popravljali, da so laže z vola barantali in z vaškim denarijem sebi žepe polnili. Celih šest let so rabili brezobrestno vaški denar. Treba bo tudi pojasniti, kam je izginil kotel iz občinske hiše in pa preostala opeka, ko se je ta popravljala. Ko so bili vaščani siti »gospodarstva« Muhovega »župana«, so si izvolili za naslednika njegovega zlahtnika Martinkovega Podplatara, ki je tudi kristalno čist in kremenit značaj klerikalne stranke, pri vaških računih pa tako temeljit, da je imelo leto zaradi njegovih dohodkov 13 mesecev. To so tisti možje, ki naj gledajo — po mnenju »Domoljuba« — liberalnemu županu na prste. Strokovnjaki so za prste, to je res! In v krajini šolski svet so poslali moža, vrlega nosilca § 181. k. z. (6 mesecev zapora), potem § 197. in tam uprej (1 mesec zapora) in nešteto

drugih. Taki torej kvalificirajo učiteljstvo pri terni predlogi. Na vse to pride neveden bedak v »Domoljub« in meče okrog sebe s tolovaji ter velikodušno pripoveduje, da se imamo liberalci samo »Domoljubovi« dobrosrčnosti zahvaliti za obstanek in življenje. O prijatelji, če bi vi imeli kaj moči in bi šlo po vašem, potem bi napravili iz nas take grmade, da bi bile znane Neronove baklje proti nam prave mokre volilne vržinke kaplana Jerneja. — Zato pa le na junaški megdan, mobojci katoliški!

— **Kaj je z dolensko avtomobilno zvezo?** V jeseni se je vpeljala po dveh dolenskih podjetnikih avtomobilna zveza med Krškem in Novim mestom, ki je res zelo potrebna in tudi se jo je občinstvo v resnici v obilni meri posluževalo, kajti vozovi niso bili ne le vedno zasedeni, ampak večinoma prenapolnjeni. Meseca januarja je podjetništvo vsled hudega snega z vožnjo prenehalo. Sedaj pa je že davno sneg skopnel, po Dolenskem že prepeva kosi in skrjančki in — njega ni! Prosimo podjetništvo, da prepotrebno avtomobilno vožnjo takoj zopet vpelje.

— **Iz Radovljice.** Bralno in pevsko društvo »Triglav« je priredilo v nedeljo, dne 1. marca burko v treh delanjih »Moj prvi«. Vprizoritev sama na sebi pomeni nekaj dobrega. Po dolgem času zopet majhen vtrpljaj javnega dela na tem polju! Diletantski oder — samo po sebi umevno — moremo presojati le z gotovimi ozirji. Vloge so bile v splošnem zadostno ugodno rešene.

— **Zblaznili čin 74letnega starčka.** V vasi Kilovče na Notranjskem je 74 let star, po domače imenovan Ivanc, vrtniški se od službe božje dne 2. t. m. s kladivom v roki napadel svojo nevesto (sinah) in ji prizadel težke poškodbe. Tej je prihitela na pomoč njegova žena, katero je pobil na tla, dvignil približno sto kilogramov težki kamenit pokrov zraven stoječega vodnjaka in ga ji zvalil na glavo. Zadobila je tudi težke poškodbe na telesu. Sam pa se je vrgel v približno 5 m globok vodnjak, v katerem pa k sreči ni bilo nad 1 m visoke vode. Tukaj si je hladil možiček svoje razgrete živce, dokler ga niso prihiteli sosedje zopet potegnili na suho. Težkih telesnih poškodb mož pri skoku v vodnjak ni dobel. Odvedli so ga takoj na varno. Udeležil se je možiček uro pred storjenim činom še volilnega shoda poslanca Gostinčarja pred cerkvijo in si je mogoče napačno tolmačil slišane besede: Ne vdamo se!

— **Strahote džungel,** neprekosljiva džungelska drama v dveh delih, dosedla je včeraj pri prvih predstavah najlepši uspeh. — V petek, 6. marca, specialni večer v Nordisk-Cowboy drami v treh delih. »Knežna Spinaro« pleše z Ritto Sacchetto v glavni vlogi.

— **Dosedanja »Prva anončna pisarna« v Ljubljani,** ki je uživala med ljubljanskim trgovstvom in občinstvom sploh najboljši glas, se je s 1. marcem t. l. spremenila v »Anončno ekspedicijo, Josip Hočevar« in se je v svrhu razširjenja delokroga in lažje postrežbe odjemalcev preselila v Selenburgovo ulico št. 6. Priporočamo ta zavod vsem, ki rabijo kak oglas, kar najtopleje.

— **Pri včerajšnji zahvali rodinje Prohinarjeve** sta po neljubi pomoti izostali imeni gosp. predstojnika c. kr. okr. sodnije ljubljanske, sodnega svetnika Henrika Sturm in g. sodnega svetnika Antona Bulovec, kar bodi s tem popravljeno.

Društvena naznanila.

— **Seja finančnega odseka za III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani,** vrši se danes ob 8. zvečer v zvezni sobi v Nar. domu.

— **Sokol I. priredi v soboto 14. t. m. v veliki dvorani Mestnega doma** zabavni večer v večjem obsegu pod imenom: »Večer na vasi«. Na sporedu je koncert salonskega orkestra Sokola I., dalje petje, igra, telovadba in končno tudi ples. Začetek točno ob 8. zvečer, vstopnina za nečlane 1 K, za člane in članice 60 v. — Narodne noše dobrodošle. — Sokol I. hoče nuditi svojim članom in članicam ter društvu naklonjenemu občinstvu kar največ vsestranske zabave, zato vabi vsakogar ter zagotavlja, da bo tudi za telesni dobrobit v obili meri skrbjeno! Na zdar! Odbor.

— **Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov, krajevna skupina v Ljubljani priredi v petek, 6. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji »Schmidt«, Gradišče prijateljski sestanek,** na katerem predava tov. Skornjak o borznih kupčijah.

— **Zabavni večer,** katerega priredi N. S. Z. v soboto, dne 7. marca ob 8. zvečer v hotelu »Ilirija«, Kolodvorska ulica. Zabavni večer bo nudil obilo zabave in razvedrila. Veseličinski odsek se trudi vsestransko, ter je gotovo, da bo vsakdo zadovoljen.

Obenem se vrši tudi zaključni venček plesne šole N. S. Z. Na sporedu je komični nastop, tudi tombola s krasnimi dobroti. Vstopnina prosta. Opozorjamo vse člane in članice N. S. Z. in prijatelje, da se s svojimi družinami udeležijo tega večera! Za dobro jed in pijačo jamči ime krčmarjevo. Kdor se hoče enkrat dobro zabavati, naj pohiti v soboto v hotel »Ilirija«.

— **Občni zbor »Podpornega in pravovarstvenega društva državnih uradnih slug, poduradnikov in pomožnih slug za Kranjsko«** v soboto, 28. februarja t. l. vršil se je občni zbor gorenjega društva pri zelo obili udeležbi članstva. Zborovanje je otvoril predsednik društva g. Karel Zorko s pozdravom tovarišev ter je podal splošni pregled delovanja društva. Tajnik Hübscher je poročal, da je bilo v poslovnem letu 12 mesečnih sestankov in 4 odborove seje. Blagajnik gospod Jerman poda nato sledeče blagajniško poročilo. Ostanek premoženja leta 1912 312 K 20 v, dohodki leta 1913 219 K 78 v, izdatki leta 1913 31 K 65 v. Skupno premoženje znaša 500 K 33 v do konca februarja 1914. Računski pregledovalac g. Karel Pirman poroča, da je pregledal knjige in račune in našel vse v najboljšem redu. Blagajniku se poda potem absolutorij. Na predlog predsednika g. Zorko se določi pogrebščina po umrlem članu na 100 K. Za posmrtno umrle žene pa 50 K. Za novo vstopivše člane se določi vstopnina na 2 K, mesečni prispevki pa po 60 v. Na predlog predsednika se pravila v toliko izpremeni, da imajo pristop k društvu vsi državni uslužbenci in bode imelo društvo v prihodnje naslov »Podporno in pravovarstveno društvo državnih uslužbencev za Kranjsko in Ljubljano«. V odbor so bili izvoljeni sledeči funkcionarji: predsednik Karel Zorko, namestnik Avgust Jeršek, tajnik Ivan Hübscher, namestnik Miha Kosmač, blagajnik Karel Jerman, namestnik Anton Čuden in odborniki: Anton Ravnikar, Ivan Svetlič, Fran Gabršek in Fran Zupančič, namestnika pa Alojzij Avanzo in Jernej Malavec. Pregledovalca računov pa Karel Pirman in Fran Brenčič. Ker se ni stalo posebnih predlogov, zaključil predsednik zborovanje ob 11. zvečer.

— **Jugoslovanski železničarji** so se zbrali v nedeljo popoldne k lepem in številnem zborovanju v salonu pri Moharju v Spodnji Šiški. Domače člane so obiskali tudi zastopniki iz Maribora, in sicer g. Karba, Rebolj in Medvešek, delegat centrale gosp. Mrak in zastopniki društva jugoslovanskih železniških uradnikov s predsednikom g. Planinškom in zasopnik Nar. socialne zveze gosp. Černy. — Zborovanje je vodil predsednik gosp. Robas do volitve. Pozdravil je navzoč z izrekom zahvale za pozornost in obisk. Za zapisnikarja je imenoval gosp. Gregorčica. Spomnil se je umrlih članov Bučarja in Šoberla, v znak spoštovanja so zborovalci vstali. Nato je sledilo obširno in temeljito tajniško poročilo, poročevalec gosp. Mlakar, iz katerega poročila posnamemo sledeče: Shod v Zalogu, ki je uspel izborni, manifestacijski shod 1. maja v zvezi z N. S. Z. Shod v Ljubljani pri »Levu«, shod v Litiji, udeležba na kongresu slovenskih organizacij, božičnica in razne druge prireditve. Društvo je šlo koncem leta 138 članov. — Iz blagajniškega poročila izvemo, da je imelo društvo v tekočem letu 2100 K dohodkov in 1436 K 13 vin. izdatkov, ter je znašalo premoženje društva koncem leta z inventarjem vred 440 K 38 vin. premoženja. Na predlog pregledovalca računov gosp. Dežman a, so podelili zborovalci blagajniku, odnosno celemu odboru absolutorij. Pri volitvi so bili izvoljeni z vzklikom: Za predsednika g. Čolnik; za 1. podpredsednika g. Mlakar; za 2. podpredsednika g. Robas in za odbornike g. Petriček, Jermol, Planinšek Ig., Tomšič, Avsec, Petrič, Godec, Skerbinšek in Teran; za namestnika g. Ojstriž in Dežman in za pregledovalca računov gg. Senk in Mar. Po teh oficijalnih točkah so prešli zborovalci k raznim predlogom. Vodstvo zborovanja je prevzel s prmiernim nagovorom novoizvoljeni predsednik g. Čolnik. Zaradi splošne važnosti predlogov za vse železničarje, navajamo v bistvu te-le sprejete predloge: Zastopstvo v personalno komisijo, v odbor penzijskega zaklada, v delavski odbor in v odbor zaupnikov naj se voli po proporcionalnem sistemu. Pri tem predlogu se je razvila živahna debata, v kateri so vsi govorniki utemeljevali upravičenost te zahteve. Povodoma te debate je pozdravil zborovalce tudi predsednik zveze jugoslovanskih železniških uradnikov gosp. Planinšek, ki je izrekel simpatije do društva in se odločno postavil tudi na stališče proporcije pri vseh volitvah. — Delavcem naj se dovoli nakup

službenih let (provizorična leta), kakor se je to dovolilo drugemu osebju. Poročal je gosp. Mlakar. Isti poročevalec: Za časa kontumaciranja (nalezljive bolezni) naj se izplača delavcem tudi 50% akorda, ki ga navadno dobivajo. — Delavcem naj se dovoli službena obleka in dežni plašči, skrbi naj se, da dobe uslužbenci poštene službene prostore. — Poroč. g. Čolnik: Vsem uslužbenecem, ki opravljajo nočno službo, naj se dovoli nočna doklada. — Poročevalec g. Mlakar: Z ozirom na itak neznosne razmere in na silno dragotnjo, posebno pa z ozirom na nove davke, ki nam jih hoče naprtiti klerikalna večina, zahtevamo, da se pomakne Ljubljana v I. stanarinski razred. Dalje so bili sprejeti še predlogi glede voznih listkov za nakup živil, glede izpitov za prožne čuvaje in glede delavnega razmerja pozimi. — Za zastopnika za glavni občni zbor sta bila imenovana gg. Mlakar od državne in Robas od Južne železnice. Nato je govoril delegat centrale gosp. Mrak, ki je v na dolgo razpletenem govoru karal pred vsem stanovsko mlčačnost nekaterih železničarjev, nato pa ostro bičal neznosne in Slovence naravnost zasramujoče razmere, ki vladajo na goriškem kolodvoru pod sistemom goriškega postajenačelnika Wieserja, proti kateremu je vložil v zadnjih dneh primerno interpelacijo napredni goriški deželni poslanec dr. Podgoršek v goriškem deželnem zboru. Govornik je navedel več drastičnih slučajev, ki natančno in nepobitno dokazujejo, kako se boža Nemci in kako se tepe in bije v obraz Slovence, dasi so ti na svoji zemlji in imajo pravico domačina, medtem ko so Nemci tuji, importiranci, privandraci. Nemci lahko krajejo, so zaprti, presede kazen, pa jih še ne spodi Wieser, marveč jih vakne za delavce, obenem pa podpira njihovo prošnjo na cesarja. Zato imamo posebno lep slučaj nemških divjih lovcev goriške postaje. Slovenec je osumljen tatvine, pred sodiščem se dokaže, da je popolnoma nedolžen, toda kljub temu dobi obenem s pravorekom oprostitev za zadoščenje pri železnici brco. Slovenci imamo pravico in dolžnost, zahtevati, da dobi na naši slovenski zemlji v prvi vrsti delo in kruh slovenski železničar. Mi ne želimo nikomur zla, zahtevamo pa z vso odločnostjo svoje pravice. — V imenu mariborske podružnice je pozdravil navzoče gosp. Rebolj, ki je med drugim posebno poudarjal, da se mora organizirati slovenski, odnosno slovenski železničar pri domači organizaciji, kajti Slovani nimamo zaslonbe pri socialni demokraciji, ki je postala v zadnjem času steber ponemčevanja. — Omenil je tudi Ciril - Metodovo podružnico mariborske podružnice, ki izbornou uspeva, in ki je že mnogo pripomogla k dobri slovenski šolski vzgoji naše ljube dece. — Nato so govorili še gg. Karba, Mlakar in drugi o raznih internih zadevah, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

— **Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju** ima svoj III. redni občni zbor v soboto, 7. t. m. v restavraciji Budweiser Bierhalle (Kudlaček), IV. okraj, Schleimühlgrasse 6 z običajnim sporedom. Slovenski gostje dobrodošli!

Prosveta.

— **Gostovanje hrvaške dramske umetnice.** Jutri, v četrtek zvečer gostuje v Wiedovi veleznimiv drami »Stari paviljon« prva igralka hrvaškega modernega repertoarja, odlična umetnica gđ. Micica Mihličić. Ta dama ima ogromen repertoar ter zavzema kot umetnica eno prvih mest na slovenskem jugu. Njena inteligenca, njen temperament in okus, njen zvonki organ in prefinjena igra, jo delajo prvakinjo med vsemi modernimi glumicami v Zagrebu. Poleg nje igra glavno vlogo gosp. Borštinič. Opozorjamo na to veleznimivno gostovanje. Naša čast zahteva, da bo jutri gledališče polno, ko nam zaigra velika jugoslovanska umetnica eno svojih najboljših vlog. Opozorjamo pa tudi v Ljubljani živeče brate hrvate in Srbe, da izrazijo svoji odlični sestri svoje simpatije.

Razgled po slovanskem svetu.

— **Veleizdajniški proces v Lvovu.** Jedva se je končal »veleizdajniški« proces v Marmaroški Sihoti, že se pričena v Lvovu dne 9. t. m. nov »veleizdajniški« proces, v katerem so obtoženi tudi Malorusi. Glavni obtoženec je S. J. Bendasjuk. Razpravi bo predsedoval sodni svetnik Levickij, predsedniki pa bodo svetnik Filip, Jasinski in Gebulović. V ponedeljek se bo ves dan čitala obtožnica, v torek pa se bo pričelo z za-

slišanjem obtožencev, ki bo trajalo najmanj en teden. K razpravi je pri-glašanih 40 poročevalcev raznih časopisov. — V zvezi s tem procesom je policija te dni izvedla v Dikovcahi hišne preiskave pri ženi obtoženega grško - katoliškega župnika Gudimi in pri njegovem očetu Filipu Gudimi. Preiskovalna komisija je zaplenila razne molitvenike in obredne knjige, zgodovino počajevskega samostana in spominsko knjigo povodom 300-letnice vladanja carske hiše Romanovih. Brata župnika Gudime Ivana so aretirali. Istočasno so se vršile tudi hišne preiskave pri nekaterih kmetih v vasi Smolno. Kakor torej vse kaže, »veleizdajniški« proces v Lvovu še ne bo zadnji.

— **»Narodni dom« v Nišu.** Odbor društva »Narodne odbrane« v Nišu je sklical na sestanek vsa niška narodna in kulturna društva, da se posvetujejo o zgradbi Narodnega doma, v katerem bi se naj osredotočilo vse narodno in družabno življenje v Nišu. Na sestanku se je sklenilo pričeti z zgradbo Narodnega doma — že letošnjo spomlad. Odbor se bo obrnil na Slovence in Češko, kjer imajo že Narodne dome, da si preskrbi potrebne načrte za zgradbo.

— **Člana »Kr. srbske akademije znanosti«** v Belgradu sta postala zagrebška vseučiliška profesorja dr. Vladimir Varičak in dr. E. Kramberger.

— **Cesarjev prispevek za hrv. gledališče.** Na seji občinskega sveta zagrebškega pretekli ponedeljek je župan Janko Holjac oficijalno naznanil, da je cesar svoj vsakoletni prispevek za hrvaško gledališče zvišal na 40.000 K. Občinski svet je sprejel predlog, naj se vladarju pošlje za to posebna zahvala.

— **Predavanja posl. dr. Rybafa v Pragi.** Na predavanju, ki ga je imel poslanec dr. Otokar Rybaf v »Narodnem klubu« v Pragi, je bil tudi bivši ljubljanski župan ravnatelj Ivan Hribar, ki se je takrat slučajno mudil v Pragi.

Izpred sodišču.

Obpravna pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Obsojeni kaplan ali »kdor drugim jama kopije...« Pregovor: »Kdor drugim jama kopije, sam vanjo pade«, je že od sile star, ali sicer tudi ne več mladi kaplan Korček Gnidovec iz Žužemberka ga le še ne pozna. Iz zadnjih deželnozborskih volitvah je ugledni žužemberški tržan g. Podboj med kmetske volilce delil letake neodvisne kmetske stranke. Kaplan Gnidovec, ki je že kot znan pravi Kristusov namestnik na vse tudi sicer nemogoče načine skušal pri teh volitvah naprednjakom škodovati in o katerem je znano, da jako rad — denuncira, je tudi za to bilko pograbil in g. Podboja ovadil. — Naš tiskovni zakon je zastarel in prepoveduje vsako tako razširjenje letakov. Zoper ta zakon grešijo ob vsakih volitvah prav vse stranke, posebno duhovniki. Zato naprednjaki tudi klerikalcev niso ovajali zaradi kolportaze. To čast si je zopet pridržal božji namestnik kaplan Gnidovec. Pa jo je pošteno skupil. Ko so namreč orožniki vsled Gnidovčeve ovadbe poizvedovali, kako je g. Podboj letake delil, so izvedeli tudi, kako je to opravljal tudi — kaplan Gnidovec. Tudi ta pošena krščanska duša je delila klerikalne volilne letake. Tako je prišlo, da je poleg g. Podboja na za-tožni klopi sedel tudi kaplan Gnidovec. Pa dočim je g. Podboj svoj »greh« odkrito priznal, je božji namestnik Gnidovec lagal in se prav po jezuitsko zvijal. Plačilo ni izostalo. Dočim je bil g. Podboj obsojen v naj-milejše kazen, 2 K globe, je bil kaplan Gnidovec obsojen na 10 K globe, ker je svojo krivdo tajil in s tem dal drugim grešnikom slab vzgled. G. Podboj je svojo globo lepo molče plačal, Gnidovec pa se je pritožil na vzklicno sodišče. Prišel je osebno, za asistenco pa si je izbral dr. Ogriška, ki je kaplana pral, da je bilo že smešno ga poslušati. Kaplan sam se je izgovarjal, da je bil »moralčno prisiljen« v ta greh, in sicer kot poverjenik upravnštva »Domoljuba«. Po pričah pa se je dokazalo, da tisto kar je kaplan razdajal, ni bil »Domoljub«, tudi tega ne sme razdajati, ampak navadni volilni letaki so bili, ki jih je kaplan dal takim na razpolago, ki niso naročniki »Domoljuba«. Kaplan predlaga zaslisanje prič, da je on res poverjenik za »Domoljubovo« upravnštvo. Vzklicni senat je ta predlog kot čisto odveč odklonil, o stvari sami pa razsodil tako, kakor je že prvi sodnik, namreč, da je kaplan Gnidovec, ki je druge denunciral, tudi sam kriv iste-ga pregreška. In tako je čisto prav. Svojičas je Gnidovec kot denuncijant užel svoji usodi, ker se je skril za občinsko tajništvo, to pot se mu to ni posrečilo.

Razne stvari.

* **Ustrelili se je v nekem kopališču** v Budimpešti zagrebški trgovec Elia Schlesinger.

* **Ponesrečen krotilec.** V cirkusu Sarasani v Hamburgu so napadli levi krotilec Deutricha in so ga popolnoma strgali.

* **Stavka odvjetnikov v Zgornji Italiji** se še vedno nadaljuje. Sedaj so se pridružili stavkujočim še odvjetniki v sodnem okrožju milanskem.

* **Roparica.** V Bridgeportu je stopila na javni cesti pred stenografinjo Elzo Francis 30letna Mary Mc Cormick in z revolverjem v roki zahtevala od nje denar. Pri aretaciji je rekla, da ne more videti ženske, »ki se ponašajo z dragocenimi oblekami in zlatim nakitom«.

* **Ponesrečeni zrakoplovec.** Poročnik I. M. Murray se je pri poletu preko Pensacola Bay smrtno ponesrečil. V višini 500 metrov je motor odpovedal in zrakoplovec je padel s tako silo v vodo, da je bil na mestu mrtev. Ker je bil priznan letalec, se nekaterim čudno dozdeva, da ni zamogel imeti stroja v oblasti.

* **Pegoud se je odpeljal** v soboto v Milan, kjer bo napravil več potov s strojem, ki ga je prodal laškemu aviatiku Dalmistru. Obenem toži mehanika Freismutha zaradi obrekovanja. Freismuth vstaja pri svoji trditvi, državno pravdnstvo je uvedlo na zahtevo Pegouda preiskavo.

* **Velika tatvina na pošti v Benetkah.** — Tat vrnil denar. Banca Napoli v Benetkah je dobila včeraj po pošti denarno vrečo, katero je poslala banki v Veroni in ki je bila na pošti ukradena. V vreči je bilo za 110.000 lir vrednostnih papirjev. Tat je vrečo s silo odprl, toda ko je videl, da niso bankovci, marveč je vrednostni papirji, jo je vrnil, ker si ni upal papirjev spečati.

* **Vohunstvo.** V Lvovu so aretirali dva gojenca grško-orientalskega duhovniškega seminarja, ker se jima je dokazalo, da sta bila v zvezi z obsežno in nevarno vohunsko družbo, ki je delala za Rusijo. Oba sta Avstrija. Obenem so aretirali tri podčastnike, ki so bili tudi člani te družbe. Uvedla se je obsežna preiskava, kompromitiranih je še več oseb civilne in vojaške družbe.

* **Posledice stavke v južni Afriki.** Kakor smo že poročali, so izgnali na tihem vse vodje delavcev, ki so vodili stavko, na Angleško. Na Angleškem se vrše sedaj zaradi te nasilnosti velike demonstracije delavcev, ki zahtevajo odločno zadoščenje. V ponedeljek se je vršil v to svrhu velikanski protestni shod vsega delavstva, na katerem je bilo navzočih več kot pol milijona delavcev vseh kategorij.

* **Smrtna obsodba.** V Solnogradu je bil obsojen na smrt na vislicah 34letni hlapec Josip Viehhauser, ker je zadavil posestnika Ruperta Ratgeba in mu ukradel iz skrinje 250 K. Viehhauser, kateremu so prišli na sled vsled neke anonimne ovadbe, je spočetka tajil, končno pa je priznal, da je ubil kmeta, toda le v silobranu, in da je odprl skrinjo, toda denarja ni vzel. Pri njem so našli pri aretaciji še 40 K.

* **Putilov — Krupp.** Kakor znano so razširili nemški listi svoječasno vest, da je kupila Kruppova tovarna rusko tovarno Putilov v Petrogradu. Ta vest se je delj časa obravnavala po listih, ki so jo različno komentirali. Končno se je izkazalo, da na vsem skupaj ni nič resnice. Kot zadnji odgovor nato je izdala uprava Putilove tovarne odredbo, da se ne vsprejme v tovarno noben nemški uslužbenec.

* **Zopet bombni atentat na duhovna.** V sredo ob 3. ponoči se je pripetila v stanovanju duhovna Josipa Formuša strašna eksplozija, katero je povzročila dinamitna bomba, ki je bila položena za vrata Formušovega stanovanja. En del hiše je porušen, eksplozija je bila tako močna, da so strte šipe tudi na vseh sedelnih hišah. Poškodovan ni nihče, škoda pa je velika. Policija je mnenja, da je vzrok atentata maščevanje.

* **Zrtev poklica.** Avstralski učejak dr. Fox, ki je še pred kratkim zastopnikom znanosti razkazal svoj »antitoxin« proti kačjemu piku, je umrl, zrtev svojega poklica. Učejak se je večkrat dal piti od kač, da preizkuša učinek svoje iznajdbe. Ko se je zadnjič tudi dal vpiti, je na štirih pičenih mestih zarezal kožo, pozabil pa je na peto mesto. In ker njegova protistrupna iznajdba deluje samo takoj po pienenju, je bilo že prepozno, ko so našli peto pieneno mesto.

* **Obupen čin brezposelnih.** V New Yorku je sedaj glasom najnovejših poročil več kot 300.000 delavcev brez posla. Parlament se bavi z vprašanjem, kako bi se vsaj nekoliko pomagalo tem revežem, ki žive v strašni bedi. V nedeljo zvečer je udrlo okrog 1000 delavcev v neko cer-

kev, kjer so hoteli prenočiti. V cerkvi je nastala velika panika, obiskovalci so mislili, da hočejo delavci cerkev požgati. Končno je delavce razgnala policija. Nekaj pa jih je ostalo v cerkvi, kjer so prenočili.

* **Ritualni umor?** V Lodzu v Galiciji se je razširila vest, da se je izvršil v hiši trgovca Steinmanna ritualni umor. Pred trgovino se je zbrala zvečer velika množica ljudi, ki so zahtevali, da se trgovca in njegovo soprogo izroči sodniji. Ko je hotela policija množico razgnati je vdrlo več kot 100 ljudi v hišo. Privlekli so iz hiše trgovca in njegovo ženo in jih hoteli linčati. Končno se je policiji posrečilo, da jih je iztrgala množici iz rok. Oba sta težko ranjena.

* **Častniki ogrske parlamentarne straže** izzvali na dvoboju poslance. Trije častniki ogrske parlamentarne straže in sicer stotnik Gerö in Bertl in nadporočnik Horvat so pozvali na dvoboju poslance grofa Bayja. Ta je pisal namreč v nekem članku, da bi se ne prodajali za take hlapčevske posle kakoršne opravljajo častniki parlamentarne straže v parlamentu niti najbolj navadni komitatni hajduki. Grof Gabriel Bay je poziv sprejel in imenoval svoje zastopnike.

* **6 let po nedolžnem v zaporu.** Te dni so izpustili na pritisk poslanec v nemškem državnem zboru iz zapora vdovo Hamm, ki je bila obsojena v Berlinu pred šestimi leti na 14 let ječe kot soudeleženka pri umoru svojega moža. Njeni zastopniki so že pred delj časom zahtevali obnovitev obravnave in doprinesli nepobitne dokaze, da je žena nedolžna. Sodne oblasti pa se zato niso zmenile in so take predloge kratkim potom za vravevale. Obravnava se bo v kratkem ponovila, odvjetniki so trdno prepričani, da bo žena oproščena.

* **Atentat v Debrečinu.** Policija v Bukarešti ve, da je Cataracu, ki je pobegnil in ki je član družbe atentatorjev in najet morilec Ruš in ne Rumun in da se piše Katarov. Mož je pobegnil iz Rusije zaradi poverljivosti. On je član takozvane »Črne zveze«, ki je izvršila atentat. »Averul« v Bukarešti piše, da je imel atentat dvojen namen. Prvič poslabšati odnose med Avstro - Ogrsko in Rumunsko in drugič med Rusijo in Rumunsko. Politični krogi avstrijski trdijo, da atentat tega namena ni dosegel.

* **Eksplozija in požar v tovarni.** V Rumelsburgu pri Berlinu je eksplozija v petek ob pol 12. uri v tovarni za mlin parni kotel. Eksplozija je porušila en del tovarne, cela tovarna je začela goreti. Ko se je posrečilo oženi pogasiti, so videli, kako ogromno škodo je napravila eksplozija. Kotel, ki je eksplodiral, je še skoro nov. Izpod razvalin so potegnili do sedaj 9 mrtvecev in sicer enega inženirja, dva mojstra in 6 delavcev. Vsi ponesrečenci, razun enega delavca, so oženjeni in imajo veliko otrok: 8 delavcev je težko ranjenih in veliko delavcev lahko ranjenih. Kaj je povzročilo eksplozijo, ni znano. Škodo cenijo čez pol milijona mark.

* **Policaji demonstrirajo.** V soboto je prišlo v Berlinu do velike demonstracije, katero so vzporedili policaji proti polic. predsedniku Jagovu. Policaji so ustanovili pred nekaj časom društvo za gojitev tovarništva in zvestobe do kralja. To društvo je štelu že čez 6000 članov. To društvo je Jagov razpustil in je kaznoval predsednika in podpredsednika s tem, da jih je prestavil. Ko se je v soboto odpeljal eden izmed teh iz Berlina na svoje novo mesto, je udrlo na kolodvor čez 1000 policajev v civilni obleki, z ženami in otroci, ki so demonstrirali proti nasilstvu Jagova. Policaji v službi so se jim pridružili in demonstranti so obvladali situacijo. Govorilo je več govornikov, vsi so strašno obsojali kruto in nečloveško postopanje Jagova. Po odhodu vlaka so se demonstranti mirno razšli.

* **Slepi berač.** Iz Budimpešte poročajo: Pred tukajšnjim sodiščem se je vršila te dni prav zanimiva pravda. Tožitelj je nek slepi berač, ki toži dva žurnalista. Časnikarja sta priobčila v časopisu notico, kako da živi ta »slepec« razkošno. Berač toži za odškodnino. Obravnava je dogajala doslej to-le: Ves dan stoji slepi berač na vogalu ulice, oblečen v raztrgane cunje, tako da se vsakomur usmili. V roki ima tablico z napisom: »Popolnoma slep«. Skoraj nihče ne gre mimo njega, da bi mu ne podaril kaj. Ko pa se stemni, gre domu v svoje stanovanje, ki ima pet sob. Pa ne gre naravnost. Ima še mesečno sobo, kjer se preobleče v finega kavalirja. Doma ima soprogo, kateri dela obleke prvi krojač v Budimpešti, in dve slugi. Za stanovanje plača na leto 1800 K. Poletje preživi na letovišču. Ponoči se zabava po nočnih lokalih in povsod velja za bogatega kavalirja. Zjutraj pa čepi na

vogalu ceste in s hreščočim glasom prosi vbogajme.

* **Eksplozija v evropskih častniških redovih.** Razkritje velikanske sleparije s ponarejenjem in razpečavanjem evropskih redov vzbuja v Parizu in po vseh prestolih veliko zanimanje in pozornost. Te dni so aretirali v Parizu zopet več odličnih oseb, ki so zapletene v to zadevo. Pri hišni preiskavi pri stotniku Moserju so našli ponarejenih več najvišjih evropskih redov in dotičnih diplom, kakor red črnega orla in avstrijski red sv. Štefana. Kot sokrivca Moserja so aretirali tudi avstrijskega državljana Hahna, ki je posredoval pri razpečavanju redov in diplom. Družba je imela ozke zveze posebno z Nemčijo in Avstrijo. Pravijo, da je dobila neka odlična oseba v Berlinu s pomočjo in s posredovanjem Moserja celo mesto generalnega konzula. Kje, policija ne pove, pač pa pravi, da je dotični generalni konzul že odpuščen.

* **Vohunska afera bratov Jandrič.** V soboto se je, kakor smo že poročali, nadaljevala obravnava proti Aleksandru Jandriču. Vojaški izvedenec major generalnega štaba Ronge je poudarjal, da sta vohunila brata Jandrič ravno v najbolj kritičnem času za Avstrijo, ko so vsi gledali, kaj bo Avstrija storila in kako bo nastopila v slučaju, da izbruhne vojna. Brata Jandrič sta izdala v ravno najbolj nevarnem času tuji državi take vojaške tajnosti glede razvoja čet in glede utrd, ki bi lahko povzročile državi velikansko nevarnost in so ji veliko škodovali. Potovanja Jandriča so bila zelo uspešna. Jandrič je kot strokovnjak nabral toliko gradiva, da ga skoro ni več mogoče dobiti. Njegova poročila polkovniku Zankievicu vsebujejo veliko tajnosti in njegovo delo je napravilo državi ogromno škodo. Njegovim izvajanjem se je pridružil tudi drugi vojaški izvedenec, stotnik Pavel. Državni pravdnik je poudarjal velikansko škodo, ki sta jo napravila brata. Dela, ki jih je izročil obtoženec ruski vojni upravi, so morala biti velike važnosti, kar kaže že dejstvo, da so bila tako dobro plačana. Da bi bil Jandrič pošiljal izmišljena poročila, je neverjetno, ker je imela Rusija tudi takozvane kontrolne špijone v Avstriji. Jandrič je bil obsojen na to na 4 leta in 9 mesecev ječe. V kansko škodo, ki sta jo napravila braskovalni zapor. Po prestani kazni bo izgnan na Hrvaško. Zastopnik je vložil proti sodbi ničnostno pritožbo.

* **Atentat v Debrečinu.** Policija še vedno blodi po raznih sledih od ene na drugo. — Včeraj so aretirali v neki kavarni v Zagrebu nekega neznanca in neko neznanico, katere je spoznal eden izmed gostov za Rumuna Mandatescu in za Katarino Bugarsko. Gospod se ni hotel legitimirati, dokazal pa je končno, da ni osumljenec. Imen aretirancev, katere so še isto noč izpustili, policija ne pove. — Iz Bukarešte poročajo, da so prišli tja budimpeštanski detektivi, ki so baje na pravem sledu in upajo, da bodo zločince v kratkem zasačili. Avstrijski konzulat v Kijevu potrjuje, da se je Katarina Bugarska tam zglasila in povedala, da je bila v Debrečinu, šla pa je obiskat otroke. Na zahtevo se vrne. Policija je izjavila, da ji ni treba hoditi nazaj, ker se je prepričala, da ona ni v zvezi z atentatom. Dalje je dognala policija, da tudi Rumuna Mandatescu in Avraha nista atentatorja, marveč so si pridobili atentatorji potne liste na ta imena. — V Bukarešti so aretirali vseučilišnika Ivana Catarcu iz Besarabije. On je bil obenem tudi učitelj ruskega jezika na tamošnji vojni šoli. Aretirali so ga na ovadbo nekega šoferja, katerega je nagovarjal Catarcu, da bi mu pomagal pri begu. Ker se nista mogla zediniti za ceno, je Catarcu šoferja pretepel. Catarcu je bil po mnenju policije najet in dobil za svoje delo že vnaprej lepo plačilo. Živel je v zadnjem času silno potratno in razuzdano in je zapravil ogromno denarja. Leopardova koža, v katero je bila zavita skrinjica z bombi, je bila kupljena v Bukarešti, kdo pa jo je kupil se še ne ve.

* **Atentat na Reki.** Budimpešta, 4. marca. Uradno je policija obvestila gubernatorja grofa Wickenburga, da se je posrečilo aretirati izvršitelja atentata. Nadaljne preiskave se vrše. Policija molči tako o imenu atentatorja, kakor o podrobnostih atentata.

* **Italijani za Slovence.** Milan, 4. marca. Italijanski socialistični list »Avanti« prinaša članek iz Trsta, v katerem se zgraža nad denuncijacijami tržaških Italijanov proti Slovincem ter poudarja, da bi morali biti Italijani napram Jugoslovanom pravičnejši in bi jim morali vsaj v Trstu nuditi šole.

* **Ljudsko štetje na Ruskem.** Petrograd, 4. marca. Ministrski svet pripravila predlogo o izvedbi drugega splošnega ljudskega štetja, ki naj se izvrši 14. decembra 1915. Stroški ljudskega štetja bodo znašali 11 in pol milijona rubljev.

* **Spomenik Levu Tolstemu.** Petrograd, 4. marca. »Novoje Vremja« piše, da je vlada zavrnila zbirko za spomenik Tolstemu.

* **Francoska.** Pariz, 4. marca. Volitve v francosko zbornico se vrše 26. aprila.

* **Mednarodni položaj.** Pariz, 4. marca. Francoski listi presojajo mednarodni položaj zelo pesimistično. Nemški listi opozarjajo baje na nevarnost ruskih vojnih priprav samo zato, da bi napravili razpoloženje za preventivno vojno Nemčije in Avstrije proti Rusiji.

* **Snež v New Yorku.** London, 4. marca. Iz New Jorka poročajo, da je napravil sneg v mestu nad 50 milijonov škodo. Včeraj je nastopilo vlažno vreme in sneg se je začel topiti. Celotno mesto je pod vodo.

* **Bogodski na Balkanu.** Albanija. Trst, 4. marca. Esad paša je obiskal včeraj princa Hohenloheja in

deželni zbori. Lvov, 4. marca. Deželni zbor se baje šele danes odgodi, dasiravno so voditelji strank odpotovali že včeraj na Dunaj.

Dunaj, 4. marca. Niževavstrijski deželni zbor je včeraj sprejel proporcionalno volilno pravico z večino glasov.

Dunaj, 4. marca. Deželni zbor je zaprosil vlado, da odredi po Veliki noči še eno zasedanje.

Praga, 4. marca. Zastopniki čeških strank so soglasno konstatirali na včerajšnji konferenci, da pomeni nedeljski sklep Nemcev konec pravih pogajanj. Vse stranke so izjavile, da so hotele kljub tehtnim pomislekom proti vladni predlogi sodelovati. Ker so se pogajanja vsled odpora Nemcev razbila, je konferenca soglasno konstatirala, da zadeva krivda nemške stranke.

Praga, 4. marca. Poslanec dr. Kramar je poslal kot predsednik upravne komisije ministrskemu predsedniku sledeče pismo: Ekselencija! Pismo vaše ekselence z dne 27. februarja 1914, v katerem ste označili skrajno stališče vlade, sem predložil zvezi čeških strank. Ne morem prikriti, da so vaša izvajanja splošno osupnila. Tudi češke stranke niso smatrale vladne predloge za nič drugega, kakor za temelj k bodočim pogajanjem. Niso se pa mogle pripraviti, da gre samo za združitev materijala in za neobvezne predloge. Vlada se namreč ni omejila na to, na kar so se stranke leta 1912 zednile, marveč je ravno točke, ki so za češki narod najbolj nesprejemljive, prenaradila v škodo češkega naroda. To je bil tudi vzrok naše ostre kritike in zato smo tudi sklenili predložiti vladni spomenici glede tega samovoljnega postopanja.

Lvov, 4. marca. Gališki deželni zbor je sprejel danes ponoči predlogo o regulaciji učiteljskih plač in predlogo o pokritju deficita za 1914 potom amortizacijskega posojila 6 milijonov kron.

Grof Berchtold. Dunaj, 4. marca. Grof Berchtold se je vrnil iz Monakova.

Kardinal Kott. Opava, 4. marca. Danes ob pol 2. ponoči je umrl kardinal škof Kott. Pogreb se vrši v petek v Vratislavi ob navzočnosti nemškega cesarja in avstrijskega naučnega ministra.

Nemški Nationalverband. Praga, 4. marca. Nemški radikali so se včeraj in predvčerajšnjem na zaupnih shodih izjavili za izstop iz Nationalverbanda.

Ogrska zbornica. Budimpešta, 4. marca. Ogrska poslanska zbornica je nadaljevala včeraj debato o plovnih pogodbah. Baje hoče ogrska vlada ustanoviti samostojno paroplovno progo Reka-New York, ki jo bo prevzela baje družba Cunard.

Hrvaška. Zagreb, 4. marca. Kralj je sankcioniral hrvaški proračunski provizorij do 3. junija 1914.

Atentat na Reki. Budimpešta, 4. marca. Uradno je policija obvestila gubernatorja grofa Wickenburga, da se je posrečilo aretirati izvršitelja atentata. Nadaljne preiskave se vrše. Policija molči tako o imenu atentatorja, kakor o podrobnostih atentata.

Italijani za Slovence. Milan, 4. marca. Italijanski socialistični list »Avanti« prinaša članek iz Trsta, v katerem se zgraža nad denuncijacijami tržaških Italijanov proti Slovincem ter poudarja, da bi morali biti Italijani napram Jugoslovanom pravičnejši in bi jim morali vsaj v Trstu nuditi šole.

Ljudsko štetje na Ruskem. Petrograd, 4. marca. Ministrski svet pripravila predlogo o izvedbi drugega splošnega ljudskega štetja, ki naj se izvrši 14. decembra 1915. Stroški ljudskega štetja bodo znašali 11 in pol milijona rubljev.

Spomenik Levu Tolstemu. Petrograd, 4. marca. »Novoje Vremja« piše, da je vlada zavrnila zbirko za spomenik Tolstemu.

Francoska. Pariz, 4. marca. Volitve v francosko zbornico se vrše 26. aprila.

Mednarodni položaj. Pariz, 4. marca. Francoski listi presojajo mednarodni položaj zelo pesimistično. Nemški listi opozarjajo baje na nevarnost ruskih vojnih priprav samo zato, da bi napravili razpoloženje za preventivno vojno Nemčije in Avstrije proti Rusiji.

Snež v New Yorku. London, 4. marca. Iz New Jorka poročajo, da je napravil sneg v mestu nad 50 milijonov škodo. Včeraj je nastopilo vlažno vreme in sneg se je začel topiti. Celotno mesto je pod vodo.

Bogodski na Balkanu. Albanija. Trst, 4. marca. Esad paša je obiskal včeraj princa Hohenloheja in

župana Valerija. Jutri spremlja princa Wieda na avstrijsko vojno ladjo »Taurus«, nakar se bo sam z neko italijansko ladjo odpeljal v Drač.

Rim, 4. marca. Situacijo v Epiru smatrajo za zelo nevarno. Italijanski krogi smatrajo kot potrebo, da Evropa poseže vmes. Med velesilami se vrše baje že tozadevna pogajanja.

Monakovo, 4. marca. »Münchener Neueste Nachrichten« poročajo iz Petrograda, da je baje car privolil, da se princ Wied krona za albanskega kralja.

Srbija. Belgrad, 4. marca. V finančnem odseku je izjavil ministrski predsednik Pasić, da ni pričakovati letos absolutno nobenih zapletiljav in da je mir za leta zasiguran.

Belgrad, 4. marca. »Tribuna« poroča: Po zanesljivih informacijah je predlagal ministrski predsednik Pasić, da naj Grška, Srbija in Crna gora že sedaj zavzamejo stališče proti prevelikemu oboroževanju Albanije. Velesilam naj se pošlje skupna nota z izjavo, da bi bile zavezniške države prisiljene, nastopiti proti skupnemu ogroženju svojih mej s skupno akcijo te države, da preprečijo nadaljnje kaljenje miru.

Belgrad, 4. marca. Policija je izgnala češkega častnikarja dr. Hassmanna, ki je prišel tja na priporočilo prof. Masaryka in je bil nastavljen v srbskem tiskovnem uradu, odkoder je pošiljal razne, Srbijo sramoteče vesti v svet.

Bolgarska. Sofija, 4. marca. Položaj se je zadnje dni izboljšal za vlado, ki upa na 40 glasov večine.

Orijske železnice. Dunaj, 4. marca. Kakor poročajo listi, se prično v četrtke pogajanja med Avstro - Ogrsko in Srbijo zaradi orijskih železnic.

Belgrad, 4. marca. S 1. majem se vpelje direktni dnevni ekspresni vlak Pariz - Belgrad - Carigrad in dnevni ekspresni vlak Dunaj - Budimpešta - Belgrad - Solun.

Turčija. Carigrad, 4. marca. Uradno se zatruje, da bo razpoložena emisija turškega posojila na Francoskem meseca maja.

Romunska. Bukarešta, 4. marca. Končni izid volitev v senat je bil sledeči: 97 liberalcev, 12 konservativnih demokratov in 9 konservativcev.

Pokopali so predvčerajšnjim gosposko Žebetovo. Pokojnica je bila vrla slovenska žena, ki je, dasi živeč v skromnih razmerah, prav lepo vzgojila in preskrbela vse svoje otroke. Zapustila je tri otroke — hčerko učiteljico in dva sina — eden je podpolkovnik v Mostaru, drugi sodni svetnik v Ljubljani. Kako je bila pokojnica spoštovana, priča njen pogreb, ki se ga je udeležilo izredno mnogo občinstva. Pevci »Glasbene Matice« so zapeli žalostinko pokojnici v slovo. Blag ji spomin!

Izgubila je neka gospodična na potu od Sodne ulice, po Dunajski cesti do Krisperjevega skladišča štiri ključke na obroču. Dva ključka od blagajne, dva navadna. Kdor jih je našel, se prosi, da jih prinese eventualno proti primerni nagradi v uredništvo »Slovenskega Naroda«.

Gospodarstvo.

— **Mestna hranilnica ljubljanske.** Promet meseca februarja 1914. 1876 strank je vložilo 1.754.519 K 02 vin., 1556 strank je dvignilo 1.626.241 kron 61 v. Stanje vlog znaša 43.709.568 K 41 v. Število vložnih knjižic 30.059.

— **C. kr. priv. splošna prometna banka, podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer.** Stanje denarnih vlog 28. februarja 1914 85.004.828 K.

— **Dohodninski in rentni davek.** Finančno ministrstvo razglašja, da velja odsej za čas od 15. marca do 15. aprila rok za napoved dohodninskega in rentnega davka samo za one, ki so dobili do konca marca plačilna povelja za l. 1913, ali prejšnja leta. Finančno ministrstvo določa nadalje, da sme oni, ki do konca marca ni dobil dostavljenega plačilnega povelja, počakati, da se mu dopiše in da naj šele potem tekom 14 dni izroči fassijo za leto 1914, pri davčnem uradu. Ker pa so te določbe nepopolne, se je obrnila zveza avstrijskih industrijalcev na finančno ministrstvo ter zahtevala takojšnjo odpomoč. Fattent namreč ne more vedeti, ali se ni morda poslužil predsednik davčnega komisije pravice rekurza proti določbi davka s strani prve instance. V tem slučaju ni plačilno povelje postalo pravomočno. Finančno ministrstvo mora torej brezpozorno ukrepati, da se taki rekurzi ne vlagajo več to tudi sporočiti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 4. marca. Mnogo poslanec je že na Dunaju. Češki agrarci so imeli danes klubovo sejo. Istotako nemški nacionalci.

Deželni zbori.

Lvov, 4. marca. Deželni zbor se baje šele danes odgodi, dasiravno so voditelji strank odpotovali že včeraj na Dunaj.

Dunaj, 4. marca. Niževavstrijski deželni zbor je včeraj sprejel proporcionalno volilno pravico z večino glasov.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za »Ciril - Metodovo družbo«: Gabriel Grilc iz Studenca pri Krškem 2 K, (Grilc 1 K in Senica 1 K) in dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani 10 K, iz kazenske poravnave gđc. Mery Vogričeve zoper gđc. Zebre in Planinšek. Skupaj 12 K.

Živeli nabiralci in darovalci!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca januarja 1914 sledeče prispevke i. s.:

I. Prispevki iz nabiralnikov.

Podružnica Nabrežina, i. s. Rusbah 20 K 21 vin., Nemec 15 K 22 vin., Caharija 3 K 24 vin., skupaj 38 K 67 vin.; J. Zagradišnik, Smiklavž, 2 K; podružnica Bazovica, i. s. pri Lipi 15 kron. »Društveni dom« 4 K 75 vin., pri Grgiču 94 vin., pri županu 5 K, pri Francu 1 K 80 vin., skupaj 27 K 49 vin.; V. Ogorelec, Škofljica, 15 K 69 vin.; posojilnica Šteben 3 K 49 v.; Miha Pirnat, Slov. Gradec 4 K 12 v.; dr. E. Dereani, Gorica, 208 K 50 vin.; L. Cvetnič, Spodnja Šiška 1 K 40 v.; moška podružnica v Gorici 129 K 33 vin.; moška podružnica Maribor i. s. »Narodni dom« 52 K, V. Vrtnik 3 K, skupaj 55 K; J. Pilgram, Wolfenberg, 3 K 48 vin.; podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici i. s. Perger 13 K 78 vin., Domanjko 1 K 84 vin., skupaj 15 K 62 vin.; podružnica Sv. Barbara v Haložah i. s. Reichler 1 K 14 v., Blas 1 K 10 vin., Zorec 1 K 30 vin., Korenjak 3 K 75 vin., skupaj 7 K 29 vin.; podružnica Dob i. s. Krž 7 K, Zarnik 1 K 78 vin., Videmšek 4 K, Detela 10 K, skupaj 22 K 78 vin.; podružnica St. Peter pri Gorici i. s. Černič 32 K 55 vin., Hmeljak 7 K 06 vin., Furlan 3 K 78 vin., blaginčar 48 v., skupaj 43 K 87 vin.; železničarska podružnica v Mariboru i. s. »Narodni dom« 23 K, pri pošti 10 K, skupaj 33 kron; podružnica St. Janž i. s. Repovš 3 K, Majcen 2 K 60 vin., I. Prijatelj 10 K, skupaj 15 K 60 vin.; gostilna Robič, Limbuš, 10 K; Iv. Mihelič, Bovec i. s. Ostan 50 K, hotel Pošta 1 K 36 vin., Mlekuž 6 K 36 vin., Kenda 5 80 vin., Volc 3 K 10 vin., Kavs 4 K, skupaj 70 K 62 vin.; gostil. Krševan, Gradišče 6 K; podružnica St. Rupert 22 K 89 vin.; ženska podružnica v Mozirju 8 K 12 vin.; gostilna Prinčič, Vrpolje, 13 K 50 vin.; Hotel Stelcer, tu 2 K 12 vin.; trnovsko župnišče, tu 11 K; Adolf pl. Kapus, Kamna gorica, 2 K; podružnica Vransko i. s. Grobovšek (prej Senak) 11 K 54 vin., Brinovc 9 K, skupaj 20 K 34 vin.; moška podružnica Prvačina 13 K 60 v.; G. Janežič, Slov. Bistrica i. s. hotel Avstrija 22 K, Krulc 10 K, Novak 6 K, skupaj 38 K; Vida Picek, Ribnica i. s. trg. Picek 5 K 40 vin., J. Klun 2 K 10 vin., posojilnica 12 K 60 vin., A. Podboj 15 K, Miklova 2 K 30 vin., Lovšin 15 K 40 vin., Arko 2 K 80 vin., M. Klun 2 K 80 vin., skupaj 58 K 40 vin.; g. Jerman, Krško 21 K 6 0vin.; gostilna Jereb, Žiri, 5 K; dr. J. Hrašovec, Celje, 5 K; Berta Rus, Grosuplje, 12 K 06 vin.; podružnica Videm - Rajhenburg 35 K 52 vin.

Nabiralniki v Ljubljani: Gostilna Kovač 12 vin.; hotel Štrukelj 41 vin.; pri Fajmoštru 7 K 72 vin.; pri Kolovratu 4 K 66 vin.; pri Sokolu 5 K 40 vin.; Zabukovec 2 K 50 vin.; Maček 70 vin.; Mrak 3 krone 30 vin.; Ogorelec (pod staro lipo) 50 vin.; Novak 2 K 36 vin.; krakovska kazina 5 K 70 vin.; Debevc 82 vin.; Štepic 50 vin.; Zupan 5 K 20 vin.; kavarna Leon 63 vin.; Skulj 47 vin.; Kavčič 4 K 04 v.; Šarc 5 K 50 vin.; Češnovar 9 K 10 vin.; Turk 1 K 26 vin.; pri Jurju 1 K 40 v.; Rode 64 vin.; Volker 1 K 50 vin.; Činkole 6 K 90 vin.; kavarna Avstrija 7 K 10 vin.; Novi svet 2 K 12 vin.; trafika Mrzlikar 1 K 25 vin.; Zajc 2 K 47 vin.; Belič 1 K 30 vin.; trafika Češark 44 vin.; P. Mark 16 vin.

Fr. Kržič, Trst, iz konzumnega društva 40 K; podružnica Cerkno i. s. Podreka 7 K 60 vin.; pri Gorenju 2 K 75 vin., pri Jurmanu 3 K 57 vin., Makuc 1 K 09 vin., Štravs 4 K 22 v., skupaj 19 K 23 vin.; ženska podružnica Ptuj i. s. iz nabiralnika Marčinko 13 K 30 vin.; moška podružnica i. s. narodna čitalnica 12 K 91 vin., pri Zupančiču 1 K 15 vin., Muršec 65 vin., Mohorič 1 K 19 vin., skupaj 15 K 90 vin.; moška podružnica Trbovlje i. s. Trbovc 1 K 50 vin., Serbec 10 vin., Moll ml. 50 vin., Moll 1 K 36 vin., Prelogar 12 vin., Kramer 1 K 50 vin., Poček 1 K 20 vin., Müller 1 K 10 vin., Mahkovec 2 K, Španc 60 vin., Očepek 1 K 20 vin., Grebenc 1 K 80 vin., Volker 2 K 73 vin., For-

te 3 K 46 vin., Tratnik 1 K 74 vin., Goropevšek 3 K 42 vin., Počivavšek 1 K 53 vin., Pinterič 1 K 56 vin., nar. fajmošter, Letnik 4 K 63 vin., skupaj 32 K 05 vin.; I. Seidl, Šiška, iz nabiralnikov: Matija Filc 3 K, Matija Sila, Trzin, 3 K; Malči Golob, Vurberg, 2 K + 38 vin. = 2 K 38 vin.; gostilna Muha, Lokev, 10 K 50 vin.; Horvat, Jesenice, 11 K 01 vin.; podružnica Polensak i. s. Toplak 9 K, Lovrec 3 krone 71 vin., skupaj 12 K 71 vin. (Konec prihodnjic.)

Umrli so v Ljubljani:

Dne 27. februarja: Frančiška Levce, paznikova hči, 14 dni, Poljanska cesta 52.

Dne 28. februarja: Marija Zebre, zasebnica, 80 let, Emonska cesta 8. — Mihael Mauser, hiralec, 72 let, Radeckega cesta 9. — Ivana Prevec, zasebnica, 68 let, Ravnikarjeva ulica 11. — Josipina Fritz, bivša delavka - hiralka, 73 let, Radeckega cesta 9. — Josip Kagnus, Kranjske hranilnice blaginjak v pok., 72 let, Simon Gregorčičeva ulica 11. — Fran Kraimer, železniški uslužbenec v pok., 84 let, Marije Terezije cesta 13.

Dne 1. marca: Antonija Demšar, žena usnjarskega pomočnika, 56 let, Poljanska cesta 29.

Dne 2. marca: Filip Jakob Fajdiga, mizarjski mojster in hišni posestnik, 63 let, Sv. Petra cesta 17.

Dne 2. marca: Marija Vončina, žena vpokojenega magistratnega ravnatelja, 65 let, Pod turnom 3.

Dne 3. marca: Helena Pleško, mestna uboga, 85 let, Japljeva ulica 2. — Josipina Satler, užitkarica, 76 let, Radeckega cesta 9. — Marijeta Kavčič, mestna uboga, 87 let, Japljeva ulica 2.

V deželni bolnici:

Dne 28. februarja: Neža Kustrin, vdova fin. straže respicijenta, 61 let. — Ignacij Pogačnik, poljski dninar, 49 let.

Dne 1. marca: Karel Satler, posestnik, 49 let.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do mačega zdravila, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego »Mollo-vo francosko žganje in soli«, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaze ž njim, kadar koga trga, kako to zdravilo vpliva na mišice in živce krepi in je zatorej dobro, da se priliva kopelimi. Steklenica 2 K. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi je zahtevati izrecno MOLL-ov prepart, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 25

Fayeve pristne sodenske mineralne pastilje so skoraj 3 desetletja preizkušene pri kašlju, hripavosti, kataru sopil itd. 95

Fayeve pristne sodenske mineralne pastilje — in samo te! — se dobivajo iz zrnih, že od nekdaj za zdravljenje odreanih občinskih zdravilnih vrelcev št. 3 in 18 kopališča Soda na Taunus.

Fayeve pristne sodenske mineralne pastilje morate zahtevati, ako hočete dobiti učinkovite soli imenovanih zdravilnih vrelcev.

Dobivajo se povsod škattlj. po K 1.25.

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO

Letnik XXXIII. (1914).

Izšaja po 3 pole obsežen v veliki oemorki po eden pot na mesec v vsakihi ter etoji vse leto 9 K 5 h, pol leta 4 K 60 h, četrti leta 3 K 30 h.

Za vse neavstrijske dežele iz K 5 h na leto Posamezni sveti se dobivajo po 80 h.

»Narodna Tiskarna« v Ljubljani.

Slovenci in Slovenke!

Ne zahtevajte sv. Cirila in Metoda.

Kdor Odol dosledno rabí vsak dan, po naših današnjih znanostih kar najbolj neguje zobe in usta.

Cena: 1/1 steklenica (za cele mesece) K 2— 1/2 steklenica K 1.20.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dun. borze 4. marca 1914.

Malozboni panjeji.	Denaral	Blagov.
40% majeva renta	83.15	83.35
40% srebrna renta	87.45	87.65
40% avstr. krona renta	83.55	83.75
40% ogr. krona renta	82.85	83.05
40% kranjsko dež. posojilo	—	39.00
40% k. o. češke dež. banke	88.25	89.25

Srednje.		
Srednje iz l. 1860	439	449
„ 1864	670	680
„ tiske	293.75	303.75
„ zemeljske I. izdaje	282	292
„ II.	241.50	251.50
„ ogrske hipotečne	228	236
„ dun. komunalne	466	476
„ avstr. kreditne	477	487
„ ljubljanske	61	65
„ avstr. rdeč. križa	52.25	56.25
„ ogr.	31.75	35.75
„ bazilika	27.10	31.10
„ turške	226.75	229.75

Dolnice.		
Ljubljanske kreditne banke	406	409
Avstr. kreditnega zavoda	641.75	642.75
Dunajske bančne družbe	535.25	536.25
Južne železnice	104.50	105.50
Državne železnice	716.25	717.25
Aloine-Montan	845.25	846.25
Češke sladkorne družbe	318	320
Živnostenske banke	280.50	281.50

Valute.		
Cekini	11.38	11.42
Marke	117.45	117.65
Franki	95.17	95.37
Lire	94.95	95.15
Rublji	253.25	254.25

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 4. marca 1914.

Termin.		
Pšenica za apr. 1914.	za 50 kg	12.52
Pšenica za maj 1914.	za 50 kg	12.45
Pšenica za oktober 1914.	za 50 kg	11.23
Rž za apr. 1914.	za 50 kg	9.33
Rž za oktober 1914.	za 50 kg	9.62
Oves za apr. 1914.	za 50 kg	7.74
Oves za oktober 1914.	za 50 kg	7.73
Koruzza za maj 1914.	za 50 kg	6.84
Koruzza za julij 1914.	za 50 kg	6.97

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 Srednji srčni tlak 736 mm

čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
3. 9. pov.	732.0	3.6	sl. jug	dež
2. 9. pov.	733.4	1.9	sl. jvzh.	oblačno
4. 7. zj.	733.5	-2.0	brevztr.	megla

Srednja včerajšnja temperatura 2.29, norm. 1.6° Padavina v 24 urah mm 2.3.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Milč Kamp.

876

Zahvala.

Povodom bridke izgube blagopokojnega gospoda

Anton Gutnika

mi je došlo od vseh strani toliko izrazov odkritega sožalja, da mi je nemogoče vsakemu posebej se zahvaliti. Zato pa tem potom vsem onim, ki so mi pismeno ali ustmeno izrazili svoje odkritosrčno sožalje, kličem s hvaleznim srcem: »Hvala lepa vam preiskreni!«

LJUBLJANA, 4. februarja 1914.

876

Milč Kamp.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom smrti našega nezobnega soproga, dobrega očeta, brata in strica, gospoda

FILIPA FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sočutje ser spremstvo k zadnjemu počitku, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev, toplo zahvalo.

Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom in prijateljem rankega za premnoge obiske med boleznijo kakor tudi St. Jakobskemu gospodu župniku Barletu.

LJUBLJANA, 4. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Trgovina z železnino in poljedelskimi stroji
Fr. Stupica v Ljubljani
 sprejme perfektnega
korespondenta,
 zmožnega slovenskega in nemškega jezika in strojepisja.
 Oziralo se bode samo na one, ki so popolnoma vešč železninske stroke.
 Ponudbe z zahtevo plače na gorenji naslov. 832

Železninar
 (trg. pom. tovar. stroje)
 vojaščine prost, spreten prodajalec in aranžer, se takoj sprejme.
 Ponudbe s sestančno navedbo do sedanjosti naj se pošljejo na upravn. »Slov. Naroda« pod »Prva meš/788«. 788

SANATORIUM EMONA
 ZA NOTRANJE IN KURACIJE BOLEZNI.
 Ljubljana, Komenskega ulica 4
 Šef zdravnika: Dr. Fr. Derganc

Sprejmeta se takej
dva krojaška pomočnika
 k stanovitnemu delu ob dobri plači.
 M. Krizmanič, krojač, Jrbvlje. 868

Resna
ženitna ponudba!
 28 letni mladenič v državni službi z letnimi dohodki do K 3800—, ne napačne zunanosti, v malem kraju v Istri, je prisiljen na ta način iskati znanja s 22—26 letno gospodinjico, dobro in pridno gospodinjico, čedne zunanosti in s primerno doto.
 Le resne ponudbe s sliko, katera se takoj vrne, naj se blagovoli poslati na naslov: »Tužna Istra 35« — Trst, glavna pošta, poštno ležanje. Tajnost zadržana. 862

Proti prahajem, luskam in izpadanju las
 deluje najbolje priznana
Tanno-chinin tinktura
za lase

katera okrepjuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.
 1 steklenica z navodilom 1 krona.
 Raspoložljiva se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.
 Zaloga vseh preizkušenih zdravil, mado, ml, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.
Dež. lekarna Milana Leusteka
 v Ljubljani Roslova cesta št. 1.
 poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubli. mostu. 10
 V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajin (zdrav. zbornice, o. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani).

Fr. P. Zajec
 izprašan optik,
 zalagatelj c. kr. armade, vojne mornarice, domobrancev itd. 123
 Ljubljana, Stari trg št. 9.

Očala in žilpalniki po strokovnjaških in zdravniških predpisih. — Z elektr. obratom moderno urejena delavnica
 Najnovejši cenik brezplačno!

Za gospice!
 Inteligentni, značajan gospod želi v surho dopisovanja ozir. ženitve znanja s pridno gospico.
 Resni dobiči s sliko pod »Ljubljana 27/869« na uprav. »Slov. Naroda«. 569
 Tajnost častna zadeva.

Najboljša in najzdravejša
barva
za lase in brado
 je dr. Drallea »NERIL«, ki daje sivim in pordečelim lasem njih prvotno naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla, rjava, temnorjava in črna v steklenicah z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri
Štefan Strmoli
 Ljubljana, Pod Trančo št. 1.
 Lasne kile, podlage in mrežice vseh vrst; gledališčne in toaletne potreščine itd. 2024

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tvrdko
A. & E. Skaberné
 Mestni trg 10.
 Na debelo in drobno. Obstoja od leta 1883. Izredno nizke cene! 523

Sampanjec
Kleinoscheg

Nizozemska zavarovalna družba za življenje
 Ravnatelstvo: Dunaj I., Aspernplatz I
 se priporoča za sklepanje zavarovanj za življenje, rente, doto, za zavarovanja za čas vojaške službe po najugodnejših pogojih ter najnižjih cenah.
 Zavarovana glavica koncem leta 1913 423 milijonov kron. — Rezerva koncem leta 1913 125 milijonov kron
 Gener. zastopstvo za Štajersko in Kranjsko v Gradcu I., Schmiedgasse 40, kjer strogo reelni, delavni sodružniki vsak čas dobe dobre službe,
 Nadzornik za Kranjsko:
Ljubljana, Hrvatski trg št. 4.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel s 1. marcem t. l. dosedanje
„Prvo anončno pisarno“ v Ljubljani,
 ki jo bom vodil nadalje pod firmo
„Anončna ekspedicija, Josip Hočevar“
 v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6.
 Z reelno, točno in ceno postrežbo si bom skušal pridobiti naklonjenost slav. občinstva.
„Anončna ekspedicija“ Jos. Hočevar.

Sprejme se spretna
prodajalka
 za špecerije z daljšo prakso.
 Ponudbe na upravnitvo »Slov. Naroda« pod »Spretna prodajalka/870«. 870
 Iščo se za deželo k dvema malima deklicama

inteligentna vrtnarica
 z dobrimi izpričevanji, zmožna slovenskega in nemškega jezika.
 Ponudbe naj se pošljejo pod »Vrtnarica/836« na uprav. »Slov. Naroda«. 836
 Proda se ali pa da v najem
žaga na turbino
 in mlin 827
 poleg malega posestva (1/4 grunta) pol ure oddaljen od državne ceste ter doče postaje Domžale-Blagovica.
 Natančnejše podatke daje »Posojilnica in hranilnica v Meravčah.«

Korespondenca.
 Mlad Slovenec, samostojen trgovec v lepem primorskem zdravilišču, prijatelje znanosti in dobre vzgoje, želi radi pomaganja znanja dopisovati s rodoljubno in izobraženo Slovenko iz boljše obitelji, blagega značaja, v starosti 18—22 let, ki bi imela v slučaju kakkega resnega sporazumljenja primerno premoženje. 766
 Dopisi na upravnitvo »Slov. Naroda« pod šifro »Opatija/766«.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini
A. & E. Skaberné
 Mestni trg 10. 522
Velika izbira! Solidna postrežba!

RAZMNOŽEVANJE PISAVE POTOM STEKLENE PLOŠČE. 487
 To je najnovejša iznajdba na tem polju, katero vpijemo pod imenom »Opalograph« od tistih, ki so napravljeni s tem aparatom, ne izgledajo kot kopije ampak kakor originalna t. j. osebna pisma (posebno važno za odposiljatelje ponudb itd.) Vsak nevajen napravi lahko od vsakega s tinto in peresom ali pisalnim strojem zgotovljenega originala (tudi šika ali risba) več tisoč kopij v zaželjeni barvi (even. vsaka kopija v različni barvi). Aparat je zelo preprost in ne zahteva nobene stiskalnice in tudi ne pride nobena masa (želatin itd.) ali gosta tinta v poštev. Ceniki, vzorci tiska in reference znstoj. Brezobvezno razkazovanje.
THE REX Co., Ljubljana, Šelenburgova ulica 7. Telefon št. 38.
 Zaloga pisalnih in razmnoževalnih strojev, njih potreščin ter pisarniških oprav.

11-50 Velika zaloga 15-50
 najfinejših, trpežnih in nogi najbolj priležnih
čevljev
 za dame, gospode in otroke.
Viktorija Sterniša
 Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.
 Gg. učiteljcem, učiteljicam in drž. uradnikom 15% popusta.

Anton Bajec
 umetni in trgovski vrtnar
 naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov 127
cvetlični salon
 samo Pod Trančo št. 2.
 poleg Cevljarskega mostu.
 Velika zaloga suhih vencev.
 Izdelovanje šopkov, vencev, travov itd.
 Zunanja naročila točno.
 Vrtarija na Tržaški cesti št. 34.

Jabolčnik
 iz najboljših leg Štajerskega, čist, prirodno pristen, od 100 litrov naprej, liter po 20 vin. po povzetju razpošilja
 Juri Jož. Stelzer, Wetzelsdorf pri Gradcu

Posestvo naprodaj
v Rimskih Toplicah!
 Okoli 23 orolov zemljišča, 10 orolov hoste, 10 minut od kolodvora, drugo travniki s sadnim drevjem zasajeni in njive, hiša s gostilno, ena vila s 4 sobami, stekleno verando, delano leta 1910, en vzorni hlev za 8 govedov in 20 prašičev, delan leta 1912. Oddaljeno je 3 minute od kolodvora, pripravno tudi za pekovo obrt, ker ga v tem kraju ni. 830
 Natančnejše se izve pri Janesu Škoti v Rimskih Toplicah.

Radost hiše
Wiktorinova svetiljka.
 Nadomestilo luči v vseh slučajih motenja zaradi
 kratkega stika zmrznjenosti plinovoda eksplozije
 Wiktorinova svetiljka ne potrebuje napeljeve
 Wiktorinova svetiljka ne potrebuje instalacije
 Wiktorinova svetiljka se ne kadi in ne dela saj
 Prihranilo več nego 50%.
 Kompletno svetiljko od K 35— naprej.
Wiktorin & Co., Trst, Via Acquedotto 4.
 Prospekti »V« gratis in franke.
 Centrala: Dunaj V/2 Margarethenstrasse 120,
 tvornice: Dunaj, Svatoberice, Stavešice.

Iščem za parno žago s tremi jarmi mlajšega, izurjenega
brusača
 za takojšnji nastop. 865
 Ponudbe na naslov Franjo Kagar, Rakov.
 Proda se iz preste roke radi preselitve pod zelo ugodnimi pogoji v bližini Ljubljane
HIŠA
 tik do ceste, četrt ure oddaljena od železnice, s krasno urejenim velikim vrtom, njive in gosp. poslopjem, v zelo dobrem stanju, pripravna za penzionista, trgovino ali gostilno.
 Ponudbe na uprav. »Slov. Naroda« pod »Rakova vrhlika št. 705«.

**Priporočamo našim
gospodinjam**

KOLINSKO CIKORIJO

**iz odine slovenske
tovarne v Ljubljani**

Med

zlatorumen, trčan, zjam-
čeno čist, v deščah s
4 1/2 kg. vsebine, razpo-
šilja po K 8-50
Čebelarstvo Iliraka
Bistrica.

Lovski pes

(Hermac, Poenter), 1 leto star, bele
barve z rjavo liso na hrbtu in na uše-
slih, se za nizko ceno radi selitve
preda. 796

Vprašanja pod „Treni 50“, Je-
senice-Pužine, poštno ležeče.

J. Zamljen

čevljarški mojster
v Ljubljani, Gradišče 4
izvršuje vsa čevljarška dela do najfi-
nejše izvršitve in priporoča svojo zalogo
storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in
telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera
priposlan čevlji. 128

Sidro-Thymol-mazilo
za lahke doškodbe (rane), nezaceljene
rane in opekline. Doza K - 80.

Sidro-Liniment. Capsici
compos.
Nadomestilo za sidro-Pain-Expeller
bolečine olajšuje mazilo za prehlajenje,
reumatizem, trganje po udih, itd.
Steklenica K - 80, 1.43, 2.-

Sidro-Albuminat-železna-tinktura
za malokrvnost in bledico.
Steklenica K 1.40.

Dobi se skoro v vsaki apoteki ali pa
direktno v
Dr. Richter-jevi apoteki „pri zlatem
levu“, Praga I,
Elizabethstrasse 5.

J. GROBELNIK

prej Franc Souvan sin sedaj
LJUBLJANA

naznanja, da ima tudi v svoji na novo urejeni manufakturni trgovini
posebno bogato zalogo

sukna za moška oblačila

**Na novo došlo 600 najnovejših vzorcev po
brezkonkurenčnih cenah!**

Zahtevajte vzorce!

Nekaj, kar še ni bilo:

4000 m različnih ostankov sukna za hlače in
cele obleke sem kupil v veliki tovarni za polo-
vično ceno.

**Prej 1 m K 6-7, sedaj samo
K 3-60, cela obleka 3 m stane le
K 10-80.**

Prodaja se samo, dokler je kaj zaloge!
**Velika partija 1000 tucatov
modernih žepnih robcev za re-
klamno ceno K 2- tucat.**

Mestni trg št. 22
nasproti lekarne

3 mizarški pomočniki

zmožni v stavbenem delu, se tako
sprejmejo pri 859

Jg. Toplak, mizarstvo, Zrbovlje 2.

Mlekarja

izvežbanega v odpošiljanju mleka, išče
mlekarna v Istri. Nastop takoj. 863

Natančnejša pojasnila: mlekarna
Strajner, Trst, via Industria 10.

Ako se hočete zabavati in užiti
par veselih ur, naročite si

MUHE

kratkočasne zgodbe.

Spisal Blaž Pohljan.

Broširano K 1-50, vezano K 2-40.

Dobiva se v 4285

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Pristno brnsko blago.

Spomladanska in poletna sezija 1914.

Kupon m 3-10 dolg	1 kupon 7 kron
za popolno moško obleko	1 kupon 10 kron
(suknja, blazice, telovnik)	1 kupon 15 kron
stane samo	1 kupon 17 kron
	1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20-
dalje blago za površnike, turistovski lo-
den, svilnate kamgarne, blago za damске
obleke itd. razpošilja po tvorniških cenah
kot solidna in poštena vrlo znana:

**Zaloga tvornice za sukno
Siegel-Imhof v Brau (Brünn).**

Vzorec gratis in franko.

Od tega, da direktno naročajo blago pri
firmi Siegel-Imhof na tvorniškem kraju,
imajo privatni odjemalci veliko prednost.
Največja izbira. Stalne najnižje cene.
Tudi najmanjša naročila se izvrše naj-
pozorneje in natančno po vzorcu. 615

!!! KDOR RABI !!!

bencin motorje, elektromotorje, pluge in brane, brzoparil-
nike, kosilnice in druge stroje za košanje, stroje za roko-
delce in razno
orodje, stiskal-
nice za sadje in
seno, mlatilnice
in slamoreznice,
vratila, predmete
za mlekarne, dal-
matinski cement,
traverze in žel-
ezne žle,

naj se obrne na najstarejšo, širom cele Kranjske, Štajerske in Primorske
dobro znano tvrdko in razpošiljalnico poljedelskih strojev

Fr. Stupica
v Ljubljani

Marije Jerezije cesta št. 1.

Dobra potreba je vsakomur za-
jamčena. Najnižje cene! Priznane
najboljši stroji. Ceniki brezplačno.

Klobuke cilindre
in čepice
v najnovejših fazonah in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.
Velika zaloga najmodernejših slaničkov.
Pristni Panama-slanički od 9 K do 50 K.

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir 33
M. GELBAUS. oblastveno avtor in zapriseženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

ANTON STACUL, Ljubljana,

priporoča najtopleje izvrstni 599

šampanjec

Kleinoschek Derby cuvée réservée

Stavbeno podjetje:

Prevzamem javne in zasebne
stavbe, železobetonske mostove,
strobe itd. — Popravila iz-
vršujem po najnižjih cenah.
Izdelujem načrte in dajem
strokovna navodila.

Parketna tovarna:

Velika zaloga hrastovih in
bukovih deščic, katere dobavim
z ali brez polaganja; prevza-
mem tudi popravila in pola-
gam deščice na stara že ob-
stoječa tla.

Strojno mizarstvo:

Izdelujem vsa stavbeno-mizar-
stvo tičeča se dela, pohištvo le
proti naročilu. Izvršujem tudi
vsakovrstna popravila točno,
povoljno in po nizkih cenah.

Tesarstvo:

Prevzamem vsa v to stroko
spadajoča dela, kakor: strešne
stole, strobe, verande, barake
odre i. t. d. — Popravila
izvršujem točno in solidno.

Parna žaga:

Kupujem hrastov, bukov in
smrekov les in žagam hlode
tudi proti plačilu. — Po že-
leznici poslan les se dostavi na
žago po lastnem industrijskem
tiru iz državnega kolodvora.

Ustanovljeno l. 1900.

U. Scagnetti, Ljubljana.

Tehnična pisarna: za skladiščem državnega kolodvora.

436

Telefon šteč. 299.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 8,000.000 kron.

152

Stritarjeva ulica šteč. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica l. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

ter jih obrestuje od dne vloge po šestih

4 3 0
4 4 0

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

vsak vrst po dnevnem kurzu.